

Второ тържествено заседание

Вторник, 8 септември 1964 г.

(Открито в 9 ч.)

(Оркестър и хор изпълняват националния химн)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! Налице е необходимият кворум.

Откривам тържественото заседание на осмата юбилейна сесия на Народното събрание, свикана по случай 20-годишнината от социалистическата революция у нас.

Другарки и другари народни представители! Считаю за особено радостно да съобщя и същевременно с това да изразя нашето общо удоволствие, че сред нас в този момент присъствуват като гости на страната по случай нашия велик национален празник делегации от следните братски социалистически страни:

От Съветския съюз начело с др. Леонид Брежнев — член на Президиума на ЦК на КПСС и секретар на ЦК на КПСС. *(Бурни и продължителни ръкопляскания, скандирания „Вечна дружба!“)*

От Монголската народна република начело с др. Ж. Самбу — член на Политбюро на ЦК на Монголската народно-революционна партия, председател на Президиума на Великия народен хурал на Монголската народна република. *(Ръкопляскания)*

От Германската демократична република начело с др. Герхард Грюнеберг — кандидат-член на Политбюро и секретар на ЦК на Германската единна социалистическа партия. *(Ръкопляскания)*

От героическа република Куба начело с др. Фаустино Перес — председател на Националния институт по водно стопанство, член на Министерския съвет на република Куба. *(Ръкопляскания, възгласи „Ура“ и скандирания „Дружба“)*

От Полската народна република начело с др. Еугениуш Шир — член на Политбюро на Полската обединена работническа партия и заместник-председател на Министерския съвет на Полската народна република. *(Ръкопляскания)*

От Румънската народна република начело с др. Киву Стойка — член на Политбюро и секретар на ЦК на Румънската работническа партия. (*Ръкопляскания*)

От Унгарската народна република, начело с др. Лайош Фехер — член на Политбюро на ЦК на Унгарската социалистическа работническа партия. (*Ръкопляскания*)

От Чехословашката социалистическа република начело с др. Михаил Худик, член на Президиума на ЦК на Чехословашката комунистическа партия, министър и председател на Словашкия национален съвет. (*Ръкопляскания*)

От Социалистическа федеративна република Югославия начело с др. Светозар Вукманович — член на Изпълнителния комитет на Съюза на югославските комунисти, председател на Централния съвет на Съюза на синдикатите в Социалистическа федеративна република Югославия. (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари народни представители! Позволете да поздравя делегациите на братските социалистически страни от ваше име и от името на целия български народ с „добре дошли“ в нашата родина и да им благодаря за високата и приятна чест да ни посетят днес по време на едно от редките и знаменити заседания на нашия парламент. (*Ръкопляскания*)

Нека им пожелаем в тези дни на всенародна радост, в дните на нашия велик празник да живеят със същите чувства и възвълнения, с каквито живеем ние. И нима може да бъде иначе? Та нали революционните празници са празници на всички народи!

Ето защо разрешете, скъпи гости, да ви поздравя с „добре дошли“ и с настъпващия наш общ празник! (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари народни представители! Утре нашата страна чествува една от най-забележителните и светли дати в своята многовековна и героическа история. Струва ми се обаче, че аз не ще сгреша, ако кажа, че тя, тази дата, е най-светлата и в личната, и обществената история на всеки от нас. И поради това си позволявам да стисна ръка на всеки от вас и ви поздравя най-горещо и от душа с нейното тържествено настъпване и да ви пожелаая всичко най-хубаво! (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари! Преди двадесет години трудещият се български народ, сплотен около знамето на Отечествения фронт, под ръководството на Българската комунистическа партия, при решаващата помощ на братската Съветска армия срина монархо-фашистката сатрапия у нас и провъзгласи народнодемократическата власт. (*Ръкопляскания*) Така бе открит пътят към най-светлата и дръзнавена мечта — пътят към комунизма! (*Ръкопляскания*)

Двадесет години! Какъв наистина кратък исторически срок! — ще каже всеки един от нас, а с какви колосални, удивителни успехи нашият народ и нашата страна прекрачват утре прага на следващото десетилетие. Това е първата дума, която ние сме длъжни да произнесем още в първия час на нашия празник. Ще ми разрешите обаче да не развивам този въпрос, тъй като нему е посветен, както знаете, специален доклад. Ще си позволя само да направя следните кратки изводи:

Историята, другарки и другари, оправда напълно и без остатък пророческите думи на великия син и вожд на нашия народ Георги Димитров, казани още в зората на нашето освобождение: „Чрез индустриализация и електрификация на страната и механизация на земеделието да се постигне за десет-петнайсет години онова, което други страни при други условия са постигнали за цяло столетие.“

Думите на Георги Димитров се сбъднаха, но къде останаха злокобните пророкувания на нашите доморасли и чужди оракули? Пръснаха се като сапунени мехури техните клетви и прокоби относно „пировата победа“ на нашата власт. Остана с пръст в устата не историята, а глупците и в най-щастливия случай наивниците.

И още. На свой собствен опит Народна република България доказва за по-малко от двайсет години на какво е способен народ, взел в ръцете си своите собствени съдбини. Социализмът в България победи окончателно и безвъзвратно както в града, така и в селото. Нашият народ доказва убедително на практика великите преимущества и възможности на социализма пред капитализма.

Това е, другарки и другари, вторият по ред по моему извод, но пръв по значение, който ние правим от височината на нашето двадесетилетие.

Давам думата на първия секретар на Централния комитет на славната Българска комунистическа партия и председател на Министерския съвет др. Тодор Живков да изнесе доклад по случай 20-годишнината на социалистическата революция в България.

Председател на Министерския съвет Тодор Живков:
(Посрещнат със ставане на крака, бурни и много продължителни ръкопляскания и възгласи „БКП“)

Другарки и другари! Днес българският народ тържествено отбелязва 20-годишнината от победата на социалистическата революция в България, чествува своя най-светъл национален празник — Девети септември.

Деветосептемврийското народно въстание бележи дълбок прелом в историята и съдбата на нашия народ, постави на-

чалото на нова ера в развитието на нашата страна — ерата на социализма и комунизма.

По случай 20-годишнината от победата на Девети септември от името на Централния комитет на Българската комунистическа партия, Президиума на Народното събрание и Министерския съвет на Народна република България най-сърдечно поздравявам народните представители, всички присъстващи в тази зала, целия български народ и пожелавам нови творчески успехи и завоевания за по-нататъшния възход на социалистическата ни родина. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

От името на Централния комитет на партията, Президиума на Народното събрание и Министерския съвет изказвам благодарност и сърдечно приветствувам партийно-правителствените делегации от братските социалистически страни, които заедно с нас участвуват в чествуването на нашия велик национален празник. *(Продължителни ръкопляскания)*

Сърдечно приветствувам също така всички чуждестранни гости, които присъствуват тук на нашето тържество. *(Продължителни ръкопляскания)*

I. БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ В БОРБАТА ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА СТРАНАТА ОТ КАПИТАЛИЗМА И ФАШИЗМА

Другари! В България днес тържествува социализмът. Създават се условия в недалечно бъдеще да започне преходът към най-съвършеното човешко общество — комунизма. Победата на социализма не беше лека, не дойде изведнъж. Тя беше изстрадана и извоювана от българския народ под ръководството на Българската комунистическа партия в десетилетни кървави борби.

Днес, чествувайки 20-годишнината на славната победа на Девети септември, първата си мисъл отправяме към ония времена, когато преди 80 години Димитър Благоев с малка група свои съратници запали искрата на марксизма в нашата страна. Какво представляваше България тогава? Бедна, неразвита в икономическо отношение страна, току-що освободила се от тежкото петвековно робство и азиатския феодализъм, с едва зараждаща се работническа класа и формираща се грабителска буржоазия.

В страната започваше да навлиза чуждият капитал. Преобладаващата маса от населението бяха дребни собственици, занаятчии, селяни, чиновници.

При ония условия, когато социалистите у нас се брояха на пръсти, когато те бяха обкръжени от дребнобуржоазно море и поставени под непрестанния обстрел на враждебната

класа, Димитър Благоев прояви изключителна теоретическа сила и научна прозорливост. Той доказа, че социализмът има почва в нашата страна, че той неминуемо ще победи, че бъдещето е негово.

Ние отбелязваме с благодарност като една от най-важните заслуги на Димитър Благоев, че в такава сложна обстановка той основа партията на българския пролетариат и съумя да запази нейния класов, марксистически характер. Той не допусна партията да се разводни, да се разтвори в дребно-буржоазното море, насочи я по верния класов път на развитие, по пътя на класовите битки.

Без да се идеализира тесняшкият период от историята на Българската комунистическа партия, трябва да се подчертае, че тя тогава беше една от малкото партии в международното работническо движение, която безкомпромисно се бореше за защита на интересите на работническата класа, на всички трудещи се у нас, обявяваше се решително против грабителската политика на продажната българска буржоазия, стоеше на последователни интернационалистически позиции, водеше борба против войната, участвуваше активно във всички битки на международния пролетариат против световния капитализъм, против опортюнизма в редовете на социалистическото движение, за чистотата на марксизма.

В тази мъжествена и непоколебима борба непрекъснато се разрастваха бойните редици на партията, разширяваше се нейното влияние сред масите, укрепваха корените ѝ сред народа. Нашата партия по много въпроси се доближи до партията на Ленин. Тя горещо приветствува и изцяло подкрепи Великата октомврийска социалистическа революция и когато се създаде Третият интернационал, влезе в него изцяло, без разцепление, като партия съоснователка.

Ето защо днес, чествувайки 20-годишнината от победата на Девети септември, ние на първо място отдаваме признателност и славим великото дело на основоположника на социализма в България и на Партията на българските комунисти — Димитър Благоев (*ръкопляскания*), на неговите най-близки другари и съратници — Георги Кирков, Гаврил Георгиев и др., на хилядите кадри на тесняшката партия, които при трудни условия, в сложна обстановка отстояваха класовите позиции на пролетарското движение през този период. (*Бурни и продължителни ръкопляскания*)

Великата октомврийска социалистическа революция, която беше тържество на идеите на ленинизма и стана водораздел в историята на човечеството, откри нов етап и в развитието на нашата партия. Започна процес на бърза болшевизация на партията, процес на въоръжаването ѝ с идейните оръжия на ленинизма.

Начело на партията през този период стоеше като верен кормчия Георги Димитров. В борбата за болшевиизиране на партията израснаха многобройни кадри, предани до смърт на делото на марксизма-ленинизма, които възглавиха класовите битки на нашия народ против капитализма и фашизма.

В процеса на превъоръжаването с идейните и организационни оръжия на ленинизма нашата партия постепенно растеше и възмъжаваше като партия от ленински тип, което ѝ позволи да застане начело на българската работническа класа, на всички трудещи се, да доведе борбата против капитализма до победен край. В продължение на две десетилетия в условията на най-див фашистки терор и експлоатация, използвайки умело и легални, и нелегални, и мирни, парламентарни, и въоръжени форми на борба, Българската комунистическа партия нито за момент не престана да ръководи успешно борбите на работническата класа и трудещите се в България. Тези години бяха низ от непрестанни класови стълкновения, стачки, икономически и политически борби. Като два върха на тези революционни битки се извисяват славното Септемврийско въстание през 1923 година и антифашистката въоръжена борба на нашия народ през периода 1941—1944 г. (*Ръкопляскания*)

Обстоятелството, че Българската комунистическа партия, в единодействие със здравите сили на Земеделския съюз, посрещна установяването на фашистката диктатура у нас с организирано народно въстание, имаше огромни политически последици за по-нататъшното развитие на партията и страната. В Септемврийското въстание през 1923 г. въстаният народ прояви изключително мъжество и смелост. Въстанието не успя. Но то изкопа завинаги дълбока пропаст между фашизма и народа, циментира работническо-селския съюз и с това обрече фашизма на неизбежен разгром. През следващите 20 години партията непрестанно стоеше начело на борбите на народа против фашизма и капитализма и подготвяше условията за неговото окончателно ликвидиране, за тържеството на социалистическата революция.

Нашата партия получи стоманена закалка, нейните връзки с масите се задълбочиха, разшири се и укрепна нейното влияние. И когато избухна Втората световна война, Партията на българските комунисти вече имаше необходимата подготовка, за да поведе народа на въоръжена борба против фашистката диктатура и германските окупатори. Създадени бяха дванадесет партизански зони. Във всички краища на нашата родина действаха партизански чети, батальони, отряди. По градове и села битката се водеше от хиляди организирани бойни групи при масовото участие на трудовия народ.

Българската комунистическа партия разгърна истинска всенародна борба против фашизма и германските окупатори с програмата и под знамето на Отечествения фронт. В условията на Втората световна война Отечественият фронт стана въплъщение на идеята на партията за единен работническо-селски фронт и изигра огромна роля за обединяване на всички демократични и патриотични сили у нас в борбата за спасяване на отечеството, за освобождаването му от игото на фашизма и капитализма.

В дните преди Девети септември народното въстание обхвана цялата страна. Револуционизирането на масите достигна своята върхна точка. Сред буржоазията настъпи разложение. В големите центрове избухнаха стачки и демонстрации. Партизанските отряди започнаха настъпление към населените пунктове. Пристъпи се към непосредствено завземане на властта в редица села и градове. В навечерието на Девети септември в София бе организиран въоръжен удар за сваляне на противонародното правителство. Борбата на българския народ против монархо-фашистката диктатура, която той води под ръководството на Българската комунистическа партия, се увенча с победа. В страната бе установена народна власт. *(Бурни ръкопляскания)*

Нарастващата сила и размах на борбата на народа за освобождение, успехът на Деветосептемврийското въоръжено въстание станаха възможни благодарение на великите победи на Съветската армия над германския фашизъм и благоприятната обстановка, създадена от нейното настъпление на Балканите. Със своите славни победи във Втората световна война и с разгромяването на хитлеро-фашизма Съветската армия изпълни великата си роля на освободителка на народите, в това число и на нашия народ. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

В борбата против фашизма, която продължи повече от 20 години, Българската комунистическа партия, Българският земеделски народен съюз, трудещите се, дадоха многобройни скъпи жертви. Партията днес свежда своите бойни знамена, изказва дълбока признателност и слави героизма на предците синове и дъщери на народа, дали живота си за щастieto и свободата на родината. Тя винаги ще сочи с гордост техния светъл пример, ще възпитава с него бъдните поколения. *(Продължителни ръкопляскания)*

Ние отдаваме признателност и възхвала на хилядите партизани и партизанки, политзатворници, концлагеристи и ятаци, на всички борци против фашизма и капитализма. *(Продължителни ръкопляскания)*

Ние отдаваме признателност и възхвала на българските воители, участвували в Отечествения война, които рамо до

рамо със съветските воини се сражаваха далеч от границите на родината за окончателното унищожаване на хитлерофашизма. *(Продължителни ръкопляскания)*

Нашата партия и нашият народ отдават признателност и възхвала на Съветската армия-освободителка, на жертвите, които великият съветски народ даде за разгрома на хитлеризма, за освобождаването на нашия народ и на цялото човечество от кървавия фашизъм. *(Продължителни ръкопляскания)*

II. БЪЛГАРИЯ ПО ПЪТЯ НА СОЦИАЛИЗМА И КОМУНИЗМА

Другари! С победата на въоръженото Деветосептемврийско въстание и установяването на народната власт приключи един важен етап от историята на българския народ. Това, за което мечтаеха и се бореха най-добрите синове на народа, за което се водиха продължителни тежки борби и се проляха реки от кръв, се сбъдна. Аленото знаме, пропито с кръвта на хилядите народни синове и дъщери, отдали живота си в лютата битка, победно се развя над цялата наша свободна родина. В България победи социалистическата революция. *(Продължителни ръкопляскания)*

Общественото развитие постави пред Българската комунистическа партия нова историческа задача — да организира изграждането на социалистическото общество в страната.

Нашето отечество върви по новия, социалистически път на развитие само от две десетилетия. Днес с гордост чествуваме големите успехи, които българският народ постигна през този сравнително кратък период във всички области на икономиката, науката, изкуството и културата, в повишаване на жизненото си равнище. Но нека си припомним при какви условия започна борбата за построяване на новото общество: стопанска разруха, съвсем слабо развита промишленост, ограбено и изостанало селско стопанство, нищета, отчаяна съпротива на съборената от власт буржоазна класа, постоянни опити на международния империализъм да организира реставрация на капитализма у нас.

В такава сложна и трудна обстановка нашата партия се зае да решава новите задачи на държавното, стопанското и културното строителство.

На първо място трябваше да се укрепи народната власт. Външните и вътрешните врагове непрекъснато твърдяха, че тази власт е нетрайна. Всяка есен и всяка пролет те предричаха нейното падане. Но всички тези пророкувания се провалиха в дън земя. *(Ръкопляскания)*

През годините на строителството на социализма, в борбата за изграждане на Народна република България расте-

ше и се утвърждаваше народната власт, свързваше се все по-здраво с народа. Всички и всякакви опити на враговете за провокации и реставрация завършиха с позорен провал. **Погледнете колко стабилна и крепка е сега народната власт! Никога в нашата страна не е имало власт с по-дълбоки корени сред народа. И не съществува сила, нито вътрешна, нито външна, която би могла да разклати нейните устои. Властта е здраво и завинаги в ръцете на народа. (Бурни и продължителни ръкопляскания)**

Главните усилия на Комунистическата партия през тези две десетилетия бяха насочени към изграждане на социалистическа икономика на страната. И с пълно право можем да кажем, че партията на Благоев—Димитров се справи блестящо и с тази задача.

Външните и вътрешните врагове предричаха, че България е осъдена да остане завинаги изостанала земеделска страна, че у нас няма условия за изграждане на крупна промишленост, че българският народ, както в миналото, така и сега не можел да се развива като нация с висока техническа култура. Провалиха се в дън земя и тези пророкувания на враговете. (Ръкопляскания)

Вижете сега нашата страна! През изминалата 1963 г. обемът на промишлеността надхвърли 17 пъти предвоенното производство. Особено бързо нарасна производството на средствата за производство — 39 пъти.

С бързи темпове бяха изградени отраслите, които имат решаващо значение за построяването на материално-техническата база на социализма. Производството на електроенергия от 266 милиона киловатчаса през 1939 година достигна през 1963 г. 7 милиарда и 200 милиона киловатчаса. Създадохме собствена черна и цветна металургия, от каквато и помен нямаше преди 9 септември 1944 г. Тази година ще произведем над 540 хиляди тона стомана, над 160 хиляди тона цветни метали.

Химическата и каучуковата промишленост през 1963 г. произведе 55 пъти повече продукция, отколкото през 1939 г. Особено внимание партията и народната власт отделяха на развитието на машиностроенето — сърцевината на промишлеността. Неговата продукция, заедно с металообработването, от 7 и половина милиона лева през 1939 г. (по сравними цени) се увеличи на близо 1 милиард лева през 1963 г.

Враговете пророкуваха, че в България няма условия за развитие на съвременно крупно социалистическо селско стопанство, че нашият селянин по своята природа е индивидуалист и така привързан към своето парче земя, че е върл противник на социалистическото преустройство на селското стопанство. Провалиха се в дън земя и тези пророкувания на враговете и скептиците. (Ръкопляскания)

Погледнете сега нашето село! Цялото селско стопанство се представлява от крупни социалистически стопанства — 981 кооперативни и 85 държавни земеделски стопанства. Изнастояването дребностоково селско стопанство в миналото не можеше дори да мечтае за селскостопански машини. А броят на тракторите през 1963 година вече надхвърли 54 хиляди (приведени към 15 конски сили), на комбайните достигна близо 12 хиляди, на тракторните плугове — повече от 34 хиляди. Автомобилът стана масово транспортно средство в селското стопанство. Почти непознати бяха за частното селско стопанство минералните торове. Сега, макар да са още недостатъчни, доставените минерални торове на 1000 дка обработваема земя достигнаха през 1963 година 3650 кг (активно вещество). Отстъпва сушата под напора на човека-творец. Площите, с изградени съоръжения за поливане, достигнаха близо 9 милиона декара. Науката стана верен другар и помощник на нашето социалистическо селско стопанство.

Общата продукция на селското стопанство през периода 1957—1963 г. се увеличи: за растениевъдството със 79 на сто и за животновъдството — с 40 на сто в сравнение с предвоенния период 1932—1938 г.

Социалистическият кооперативен строй на село окончателно победи. Селяните-кооператори са активни борци за социализъм и комунизъм. Никой сега не е в състояние да ги върне към миналото, към частния начин на стопанисване и производство. Частнособственическите и индивидуалистически настроения са в основата си преодоленни.

Българският селянин се превърна в труженик на социализма, развива своите творчески сили и инициатива. Цялото свое настояще и бъдеще той свързва с кооперативния строй, със социализма и комунизма. (*Ръкопляскания*)

През годините на народната власт нашите села измениха из основи своя облик. По своя бит и култура стотици села се приближават до градовете, превръщат се в селища от градски тип. Електрифицирани и водоснабдени, с нови, спретнати къщи, благоустроени улици и културни сгради, в редица от тях с промишлени предприятия, те постепенно се изравняват с градовете. Ръководейки се от това, Централният комитет на партията и правителството решиха 15 села да бъдат обявени за градове, а други 40 села — за селища от градски тип. (*Ръкопляскания*) Постепенно с развитието на икономиката и издигането на материалното и културното равнище на живота в бъдеще все повече села у нас ще се превръщат в селища от градски тип. Това е закономерен процес в социалистическото общество.

Враговете пророкуваха, че социализмът противоречи и на природата на българската интелигенция, че той ще бъде пречка за развитието на нашата култура, ще причини за-

стой. Провалиха се в дън земя и тези пророкувания. (Ръкопляскания)

Погледнете какъв небивал разцвет достигна нашата наука и изкуство, нашата култура и народно образование! Броят на учащите се през 1963 г. надхвърли 1 милион и 600 хиляди души, а броят на студентите се увеличи от около 10 хиляди през 1939 г. на 77 600 през 1963 г. Над 30 600 студенти следват технически специалности. В страната сега има над 100 специализирани научни института и множество бази за техническо развитие. Броят на инженерите в края на 1963 година е 24 хиляди, а броят на техниците — над 75 хиляди. Нашата наука сега изцяло се насочва към изследване на научни проблеми, тясно свързани с нуждите на социалистическото развитие. Значително се увеличи броят на театрите, симфоничните оркестри, библиотеките, кината. А броят на зрителите нарасна десеторно. Почти няма вече дом без радиоприемник, бързо расте броят на телевизорите.

В истински подем са нашата литература и изкуство, особено след Априлския пленум, който създаде необходимата атмосфера и благоприятен климат за изява на творческите таланти. Литературата и изкуството все по-тясно се свързват с живота, стремят се да отразяват героичния устрем на народа, да пресъздават богатия образ на съвременника.

Под грижите на партията израсна ново поколение артисти, музикални изпълнители и певци, които разнесоха по целия свят името на своята родина. Само за три години — от 1960 до 1962 г., те получиха над 40 награди на различни международни конкурси. Художествената самодейност възроди и обогати песните и ритмите, багрите и блясъка на самобитното народно изкуство, създадено и съхранено през вековете от артистичния гений на народа. Седемстотин хиляди самодейци участваха в тазгодишния фестивал на художествената самодейност.

Физкултурата, спортът и туризмът, в които все по-масово участвуват младежта и най-широките слоеве от народа, станаха активен фактор за укрепване на здравето и повишаване на работоспособността на трудещите се, за всестранно развитие на личността.

Социализмът не само не стана спирачка в развитието на науката и културата, но той откри широки хоризонти за масово научно и културно творчество. В изграждането на новата социалистическа култура вляха своите сили всички дейци на науката и изкуството у нас.

В годините на народната власт се обучиха и подготвиха нови кадри, които умножиха редиците на българската интелигенция. Ние нямаме точни данни, какъв е бил преди войната броят на научните работници и хората на изкуството, но всички знаем, че той беше съвсем незначителен, пора-

ди което не намери място в статистиките. Днес в нашата страна има над 9000 научни работници, от които над 3600 само в научните институти; над 7800 артисти, режисьори, музиканти, писатели, художници, скулптори и други. Само през периода след Априлския пленум броят на научните работници се увеличи с над 1500 души, а на хората на изкуството — с повече от 3200 души. Даже такъв отряд на българската интелигенция, какъвто е учителството, който и преди Девети септември беше сравнително голям, днес нарасна значително. Броят на преподавателите в учебните заведения се е увеличил близо 2 пъти и половина.

Социализмът наистина става златен век за разцвета не само на икономиката, но и на цялата българска култура.

Враговете пророкуваха, че в условията на социализма българският народ ще изпадне в нищета, че страната ще стигне до икономическа катастрофа, до разруха, обедняване и всеобща мизерия. Провалиха се в дън земя и тези пророчества. (*Ръкопляскания*)

Вижте колко много се издигна жизненото равнище на нашия народ! През 1963 година в сравнение с 1939 година националният доход нарасна повече от 3 пъти, а на човек от населението — 2,6 пъти. Бързо се увеличава народното потребление. Само за периода 1952—1962 г. потреблението на човек от населението се е увеличило: на месо и месни произведения — с 68 на сто, на захар и захарни изделия — близо 3 пъти, на памучни тъкани — над 2 пъти и т. н. Само за периода 1952—1963 година жилищният фонд нарасна от 4 милиарда и 300 милиона лева на повече от 6 милиарда лева.

В бита на народа навлязоха електричеството, домашните уреди и машини. Партията и народната власт отделят значителни средства за подобряване заплащането на труда на работниците и служещите, за увеличаване на пенсиите.

Само през периода от 1948 до 1963 г. средната месечна заплата на работниците и служещите бе увеличена от 40 на 88 лева. В резултат от увеличението на ниските заплати след Априлския пленум процентът на работниците със заплата до 60 лева намаля до 45,6 през 1957 г. на 16,6 през 1962 година.

През 1963 година за пенсии са изплатени 324 милиона лева срещу 45 милиона лева през 1948 г. Общественият фонд за потребление за периода от 1952 до 1963 г. нараснаха от 248 милиона лева на 965 милиона лева.

В резултат от всичко това реалните доходи на трудещите се само за периода 1952—1963 г. нараснаха над два пъти.

Показател за подобряването на жизненото равнище на народа е и бързото нарастване на спестовните влогове — от 167 милиона лева през 1952 г. на близо 1 милиард и 160

милиона лева през 1963 г. и на жилищно-спестовните влогове от 7 милиона лева през 1954 г. на 180 милиона лева през 1963 г.

Сега във всички краища на нашата родина, за всички слоеве на нашия народ, за всички граждани на Народна република България са създадени условия за творчески, съзидателен труд, за повишаване на народното благосъстояние. През 20-те години народна власт значително се подобри материалното и културното положение и на турското население у нас. Поставено в условия на пълно равноправие, рамо до рамо със своите братя българи, турското население участва активно в строителството на социализма. *(Ръкопляскания)*

Не само се провалиха в дън земя всички злокобни прокувания на нашите врагове, но днес редица представители на капиталистическия свят са принудени да признават нашите огромни успехи, да признават преимуществата на социалистическия строй. *(Ръкопляскания)*

Чествувайки славната 20-годишнина от Девети септември, ние може да излезем с открито чело пред народа и пред целия свят и да заявим, че Партията на българските комунисти успешно осъществява своята историческа мисия. *(Продължителни ръкопляскания)*

През тези забележителни 20 години социалистическите производствени отношения в Народна република България победиха напълно и окончателно. Нашата икономика е преустроена изцяло върху социалистически основи. Създават се условия и предпоставки в недалечно бъдеще да се пристъпи към изграждане на комунизма.

Във връзка с това, че в нашата страна е ликвидирана експлоатацията на човек от човека и социализмът е победил веднъж завинаги, че народната власт е крепка и никой не е в състояние да я подкопае, партията и правителството сметнаха за възможно да проявят акт на великодушие и решиха да се даде широка амнистия на ония, които в известни периоди извършиха престъпления против народа. По такъв начин те ще получат възможност да станат равноправни граждани на Народна република България, да участвуват със своя труд в строителството на социализма. Освен това сега народната власт отново помилва значителен брой затворници. Повечето от затворите, построени от фашистката власт, ние вече напълно опразнихме и редица от тях превърнахме в промишлени предприятия, които създават блага за народа. *(Ръкопляскания)*

Във величествената борба за развитие на икономиката и културата на страната станаха дълбоки социални изменения. Промени се обликът на работническата класа, селяните и интелигенцията, които все по-дружно участвуват в из-

граждането на новия живот. Укрепи се социално-политическото и идейното единство на обществото.

Враговете на нашия строй клеветят, че социализмът обезличава хората, личността. А едно от нашите най-големи завоевания е именно създаването на новия човек-строител на социализма, с богата душевност и висока култура, с нов морал и широк кръгзор, който сега получи пълна възможност да разгърне своите способности и талант.

През тези 20 години марксистко-ленинската идеология все повече разширяваше и задълбочаваше своето влияние. Разбита беше буржоазната идеология, насаждана у нас в течение на десетилетия. **Марксистко-ленинската идеология стана идеология на целия народ, на всички негови слоеве.**

Другари! Отчитайки днес нашите завоевания в развитието на социалистическата революция, ние отново изразяваме дълбока признателност и се гордеем с големите заслуги на нашия вожд и учител **Георги Димитров** в изграждането на нова България. Под ръководството на Георги Димитров нашата партия възмъжа и се разви като ленинска партия. Под негово ръководство беше съборена буржоазната власт и победи социалистическата революция. Под негово ръководство беше създадена Народна република България, започна строителството на социализма. Ние и занапред ще бъдем непоколебимо верни на революционното дело на Георги Димитров, неуморно ще множим успехите на социалистическа България. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Всички досегашни успехи на нашата страна в изграждането на социализма са неоспоримо доказателство за великата жизнена сила на идеите на марксизма-ленинизма, за правилността на политиката на Българската комунистическа партия, за безграничната подкрепа, която трудещите се ѝ оказват. *(Ръкопляскания)*

Ярко доказателство за това доверие към партията е и високият политически и трудов подем на народа за достойно посрещане. 20-годишнината на празника на свободата. **Планът за 7-те месеца на 1964 г. е преизпълнен във всички отрасли на народното стопанство.** В промишлеността планът е изпълнен 104,1 на сто. В сравнение със същия период на 1963 година е произведена 12,3 на сто повече промишлена продукция. Преизпълняват се и плановете за увеличаване производителността на труда и снижение себестойността на продукцията във всички отрасли. С хубави резултати се увенчават усилията на тружениците в селското стопанство. Тази година очакваме по-добра реколта от селскостопанските култури.

Всички наши завоевания са постигнати с героичния труд на работническата класа, кооператорите и кооператорките,

специалистите, хората на науката, изкуството и културата, на младежта.

Ние се гордеем и отдаваме възхвала на нашия трудолюбив и патристичен народ, народ-творец, който никога не е падал на колене пред поробителите, никога не се е огъвал пред трудностите и който с коравата си десница въплътява в живота програмата на партията, кове своето щастие и благоденствието на бъдните поколения. *(Бурни ръкопляскания)*

Ние отдаваме признателност и възхвала на милионите български жени, които работят в заводите, по кооперативните поля и животновъдните ферми, в училищата, научноизследователските и културните институти, влагат своя високоблагороден труд за отглеждането и възпитанието на младото поколение. *(Продължителни ръкопляскания)*

Ние имаме всички основания да гледаме с още по-голяма вяра и оптимизъм в бъдещето. Расте ново, съзнателно поколение — нашата прекрасна младеж, предана на социалистическата революция, на идеите на комунизма, овладяваща висотите на науката и техниката. Въоръжена със знания, тя ще продължи уверено борбата за строителството на комунизма. *(Продължителни ръкопляскания)*

Нашият поглед, нашите грижи и надежди са насочени и към пионерите, към нашите деца, които ще поемат червеното победно знаме на комунизма и ще го понесат към новия славен връх. Нека те растат и живеят в щастие и благоденствие. Нека с още по-голямо вдъхновение и устрем продължават борбата за победата на комунизма в нашата татковина. Ние сме дълбоко убедени, че те с чест ще изпълнят тази задача! *(Продължителни ръкопляскания)*

Ние отдаваме признателност и възхвала на нашата славна народна армия и на доблестните органи на Министерството на вътрешните работи, които стоят на стража на свободата и независимостта на родината, бдят над мирния труд на народа. *(Продължителни ръкопляскания)*

Постиженията на нашата страна в изграждането на социалистическия строй ние разглеждаме като част от успехите на световната социалистическа система, на международното комунистическо движение, като резултат от сътрудничеството и взаимопомощта ни с братските социалистически страни и преди всичко като резултат от братската помощ на великия Съветски съюз. *(Бурни ръкопляскания)*

Тази голяма и безкористна съветска помощ може да се види навсякъде в Народна република България: в новите светли и просторни социалистически заводи, в хилядите трактори, комбайни и други селскостопански машини, които работят денонощно по родните поля, в научно-техничес-

кото и културното сътрудничество, във всеотдайната работа на хиляди съветски специалисти, които предават своя опит на наши специалисти, активно участвуват в строителството на социализма у нас.

Нима не е ярко доказателство за действителния интернационализъм на СССР огромната помощ, която той оказва на социалистическите държави, а също и на много новоосвободени и развиващи се страни.

Ние отдаваме признателност и възхвала на нашите съветски братя, на ръководството на Комунистическата партия на Съветския съюз, на съветското правителство и лично на големия приятел на българския народ Никита Сергеевич Хрущов за голямата и безкористна братска помощ, която те ни оказват! *(Всички стават. Бурни и много продължителни ръкопляскания, преминаващи в овации)*

Големите успехи в нашето развитие, особено през последните години, биха били немислими без историческото дело на Априлския пленум на Централния комитет на партията. Априлският пленум извърши поврат в цялата наша работа. Като утвърди генералната линия, която Българската комунистическа партия следваше от Петия конгрес насам като единствено правилна, той измени коренно обстановката в партията и страната, разчисти натруналите се отрицателни явления в резултат от господството на култа към личността. Изпълнението на решенията на Априлския пленум създаде условия за възстановяване на ленинските норми, принципи и методи на работа в ръководството на партията и в цялостния живот на страната, за пълно разгръщане на творческата инициатива и енергия на партията и на целия народ.

Благоприятните резултати от възстановяването на ленинските норми и методи на работа и ръководство се почувствуваха бързо във всички сектори на нашата дейност. Беше преодолян субективизмът в ръководството на икономиката. Пристъпи се към решаване на редица назрели въпроси, свързани с изясняването на перспективите и темповете на нашето развитие; правилното насочване на материалните и финансовите ресурси; засилване на материалната заинтересуваност; ускоряването на подготовката на квалифицирани кадри; повишаването на жизненото равнище на народа и по-нататъшното демократизиране на живота на партията и на цялата страна. Партията разгърна огромна организаторска и политическа работа сред народа.

Това даде силен тласък за ускоряване темповете на развитието на промишлеността, селското стопанство, на всички отрасли на материалното производство. За съвсем кратък период от 5—6 години до Осмия конгрес на партията бяха създадени необходимите предпоставки за преминаване към

разгърнато изграждане на материално-техническата база на социалистическото общество в Народна република България.

Изхождайки от това, Осмият конгрес на Българската комунистическа партия начерта генералната линия и изработи практическа програма за развитието на страната до 1980 г., през който период се предвижда да завърши изграждането на материално-техническата база на социализма и да се пристъпи към постепенно изграждане на материално-техническата база на комунистическото общество у нас.

Сега цялата работа на партията, на целия народ протича под знака на осъществяването на решенията на Осмия конгрес, които имат изключително значение за развитието на Народна република България по пътя на социализма и комунизма.

Какви основни задачи решаваме в областта на икономиката.

Ние продължаваме да развиваме с високи темпове нашата социалистическа промишленост. Такива темпове ще поддържа и през следващата петилетка (1966—1970 г.). За това у нас са създадени необходимите условия. Постигнатите успехи в развитието на икономиката след Априлския пленум на ЦК на БКП и изграждащата се родна суровинна база за машиностроенето и химическата промишленост, все по-широкото развитие на социалистическото международно разделение на труда и по-специално кооперирането и специализирането със Съветския съюз, ускоряването на техническия прогрес и създаването на нова, по-прогресивна структура в развитието на промишлеността — ето кои са основните фактори, които ще дадат мощен тласък за по-нататъшната индустриализация на страната и развитието с бързи темпове на цялото народно стопанство.

През близките години пред нас стоят големи задачи в областта на машиностроенето, което е от решаващо значение за развитието на цялата икономика, за заангажиране на работната ръка, повдигане рентабилността на нашия износ и повишаване техническата култура на народа и особено на младежта. До 1970 г. предстои да се построят редица нови машиностроителни заводи и да се реконструират част от съществуващите заводи; да се ускори подготовката на необходимите за тях кадри; да се създадат условия във всички машиностроителни заводи да се произвеждат изделия на високо съвременно техническо равнище. Към 1970 г. износът на машини и съоръжения ще заеме около 50 на сто от целия износ, или ще се увеличи около три пъти в сравнение с 1963 година. Във връзка с това още повече нараства ролята и значението на Металургичния комбинат в Кремиковци като основна база за развитието на машиностроенето, за по-нататъшното изграждане на социализма у нас.

През годините на петата петилетка продукцията на химическата промишленост ще нарасне близо три пъти. Освен сега съществуващите и строящите се химзаводи предстои да бъдат изградени в близките години още няколко нови крупни химически комбината. Това ще позволи да се ускори химизацията на селското стопанство, да се произвеждат различни видове и асортименти синтетични суровини за леката промишленост. По такъв начин все по-пълно ще се задоволяват нуждите на населението от евтини и качествен селскостопански и промишлени стоки.

Важни задачи през този период ще бъдат решени и в областта на селското стопанство. На първо място тук стои въпросът за производството на достатъчни количества минерални торове. Чрез съществуващите заводи и предвиденото строителство на нови заводи за минерални торове към 1970 г. ще се осигурят предвидените 20—24 кг минерални торове на декар. Това ще даде възможност значително да се повишат добивите от единица площ, да се увеличи и поевтини селскостопанската продукция.

През този период ще продължи разширяването на поливните площи с оглед да се гарантира необходимото ни производство на царевица за зърно, памук, захарно цвекло, ориз. Все по-широко ще се внедрява механизацията, за да преминем на широк фронт към комплексна механизация във всички отрасли на селското стопанство. Предстои да се разшири и ускори промишленото производство на фураж, което ще осигури необходимите белтъчини, витамини, аминокиселини и други за ефективно, съвременно хранене на животните. Едновременно ще продължава и ще се засилва процесът на специализацията и концентрацията на селскостопанското производство.

Всичко това ще доведе до засилване на интензификацията на селското стопанство, ще издигне неговата рентабилност.

През този период ще се извърши и сериозна реконструкция и модернизация на леката промишленост, транспорта, строителството и др.

Осъществяването на тези задачи в изграждането на материално-техническата база на социализма ще даде възможност да се осигури по-нататъшно повишаване на жизненото равнище на народа. И в бъдеще Българската комунистическа партия и правителството ще полагат грижи и ще създават условия за решаването на тази задача чрез увеличаване на номиналните и реални доходи на населението в града и селото, чрез повишаване на доходите на многодетните семейства, намаляване на работния ден, снижаване цените на потребителните стоки и др. През следващата петилетка националният доход на страната се очертава да на-

раства средногодишно с около 7 на сто. Близко 75 на сто от националния доход ще се отделя за фонд потребление. При това положение се създават условия реалните доходи на човек от населението през петилетката да нараснат с около 30 на сто.

На плановите органи е възложено да изработят проектоплана на петата петилетка върху основата на нашата генерална перспектива. Искам да доложя, че тази подготовка се извършва успешно. Досегашните разчети и направените консултации със Съветския съюз и другите социалистически страни, с които сме в икономическо сътрудничество, показват, че с проектоплана се осигурява решаването на основните въпроси на нашето развитие за периода 1966—1970 г. Ще бъде осигурена необходимата енергия за народното стопанство чрез разширяване на собствената енергийна база и чрез внос на енергийни ресурси главно от СССР. През петилетката ще бъдат въведени над 3 хиляди мегавата нови мощности за производство на повече от 20 милиарда киловатчас електроенергия годишно.

Решава се напълно въпросът за черните и цветните метали върху основата на родната металургия. Продукцията на черната металургия ще нарасне около 2,5—3 пъти. Значително ще се увеличи и производството на цветни метали.

Главните въпроси на кооперирането и специализирането в областта на промишлеността също се решават успешно.

Всичко това създава необходимите предпоставки производството на промишлена продукция през петилетката да расте средногодишно с около 10 на сто, на производството на селскостопанска продукция — с около 3—4 на сто. Значително развитие ще получат и другите отрасли на материалното производство. **Нашата пета петилетка ще бъде петилетка на по-нататъшно развитие на производителните сили, петилетка на по-нататъшен подем на материалната и духовна култура на народа. (Ръкопляскания)**

Другари! Ние подготвихме и изпълнихме нашата първа петилетка, опирайки се на помощта на Съветския съюз. Ние разработихме втората и третата петилетка и решихме успешно задачите, които те поставиха, пак благодарение на братската помощ и подкрепа, която ни оказа Съветският съюз. Днес ние осъществяваме предначертанията на четвъртата петилетка също с поддръжката и безкористната помощ, която получаваме от Съветския съюз. И следващата наша, пета петилетка се подготвя и нейните основни задачи ще бъдат решени благодарение на помощта на Съветския съюз и сътрудничеството с другите братски страни. Както е известно, ние се обърнахме към съветското правителство с молба да ни се предостави кредит за изпълнението на петата петилетка. Съветското правителство удовлетвори на-

шата молба и ни отпусна кредит от 530 милиона рубли, който ще ползуваме за доставка на машини и съоръжения за нови заводи и за механизизиране на селското стопанство. *(Ръкопляскания)*

Както се вижда, новата съветска помощ е наистина огромна и братска. Само за петата петилетка ние ще ползуваме близо толкова кредит, колкото за целия 20-годишен период от Девети септември до днес.

Пред нашата родина се разкриват действително прекрасни перспективи. Те изпълват нашите сърца с радост и патриотична гордост. Ние бихме се обърнали към някои неверници, каквито все още има на Запад, и бихме ги поканили да дойдат у нас, за да видят със собствените си очи какво може да постигне за кратък период една малка страна, тръгнала по пътя на социализма. Не става дума за това, каква ще бъде България след 20 години. То е очертано в нашата генерална перспектива. Нека дойдат те още сега, да погледнат как буквално се е преобразила някогашна бедна и изостанала при капитализма България. И нека дойдат те отново в близките години да видят каква ще стане тогава нова, социалистическа България. Ние ще имаме изградена собствена металургична база, изпреварваща промишленото ни развитие енергийна база, развито машиностроене, модерна химическа промишленост, съвременно механизирано, високопроизводително социалистическо селско стопанство.

Българската комунистическа партия никога не е допускала главозамайване и самодоволство от постигнатите успехи. В това е нейната сила. Нашата партия трезво, реално отчита условията, конкретната обстановка. Ние добре си даваме сметка, че набелязаните големи задачи могат да бъдат решени само ако с пълна сила се разгръща творческият труд на народа, енергията, ентузиазмът и талантът на трудовите хора, на всички специалисти и учени. Ние сме напълно уверени, че с дружни усилия ще преодоляваме с успех трудностите по нашия път.

Какви ще бъдат тези трудности? Това ще бъдат трудности на растежа, характерни за нашето бързо развитие напред.

Някои от тези трудности произтичат от необходимостта през този период многократно да се увеличат производствените мощности в почти всички отрасли на материалното производство. През периода 1966—1970 г. ще трябва да отделим близо 11 милиарда лева за капитални вложения, т. е. почти толкова, колкото са били всички капитални вложения за 15-годишния период от 1949 до 1963 г. Зад това сухо, неизразително число се крият заводи и електроцентрали, които ще възправят снага през годините на петата петилетка, нови съвременни селскостопански машини, с които все

повече ще се индустриализира селскостопанското производство, разгърнато жилищно и културно-битово строителство.

На второ място, ще трябва да се подготвят необходимите кадри, за да се решат успешно предстоящите задачи и особено за да се внедрява техническият прогрес в цялото народно стопанство, да се издигне нашата промишленост на съвременно техническо равнище и се осигурява високо качество на промишлената продукция.

Можем ли да преодолеем трудностите, свързани с подготовката на кадри? У нас са създадени многобройни техникуми и висши учебни заведения, научноизследователски, проектоконструкторски и проектантски институти. С постановлението на Централния комитет на партията и Министерския съвет, което бе прието неотдавна, се развива още повече образователната система, създават се още по-добри условия за подготовката на висококвалифицирани кадри, които ще осигурят ускореното развитие на народното стопанство през този период.

Пред нас стои също така задачата да се подобрява и усъвършенствува държавното и стопанското ръководство, да се отстранят елементите на мудност, тромавост и бюрократизъм, да се направи държавният и стопанският апарат гъвкав, оперативен и инициативен, да се повиши още повече неговата отговорност, да стане той по-икономичен. Във връзка с това предстои да се усъвършенствуват системата на планиране, организация и заплащане на труда, материалната заинтересуваност, правилно да се съчетават материалните и моралните стимули в организацията и ръководството на икономиката.

Социалистическото общество е немислимо без непрекъснат процес на демократизация, както и истинска демокрация няма и не може да съществува без социалистически строй. Ето защо Априлският пленум на ЦК много остро осъди онези факти и методи, които нарушаваха социалистическата демокрация, задържаха нейното развитие. След Априлския пленум Централният комитет взе решителни мерки за строго съблюдаване на социалистическия демократизъм във всички области на живота.

Централният комитет на партията и правителството смятат, че сега са създадени необходимите икономически и общественополитически предпоставки, за да се пристъпи към по-нататъшно развитие на демокрацията у нас. Това ще се извършва чрез повишаване на ролята и разширяване на функциите на обществените организации в нашата страна; чрез по-нататъшно трансформиране на редица дейности и функции на държавните органи в дейности и функции на обществените организации; чрез непрекъснато разширяване на работата на обществени начала; чрез все по-голямо уча-

стие на народа в управлението; чрез разширяване на функциите и издигане ролята на народните съвети, Народното събрание и Президиума на Народното събрание; чрез все по-активно привличане на производствените колективи в планирането, организирането и управлението на производството. Предстои да се демократизира по-нататък цялото наше законодателство.

Сегашната Конституция изпълни своята историческа роля. Нашата родина вече отиде далеч напред, измина цял етап в своето развитие, решава нови задачи. С оглед на това ще бъде изработена и приета нова Конституция, която да съответствува на сегашния етап на общественоекономическото развитие на Народна република България. Ще се развива и усъвършенствува системата на всенароден контрол върху дейността на държавните и стопанските органи. Всичко това ще бъде едновременно израз на закономерния процес на прерастването на нашата държава на пролетарската диктатура във всенародна държава.

Нашите успехи в развитието на промишлеността и селското стопанство, в разгръщането на културната революция и повишаването на материалното и културното равнище на народа, в разширяването на социалистическия демократизъм, с една дума: **всички постижения в изграждането на социалистическа България са предназначени за човека, за неговото благо и същевременно са създадени от него, от неговия самоотвержен труд.**

През изминалите двадесет години нашият народ работи всеотдайно и дисциплинирано във всички области на живота, изменяше се и растеше заедно с революционните изменения в икономиката и културата, в борбата за преодоляване на трудностите. Огромно дело за правилното възпитание и насочване на народа, за повишаване на неговия ентузиазъм и увереност извърши идеологическият фронт. Сегашният етап на развитие налага да се издигне още повече равнището и ролята на идеологическата работа. Всички отряди на нашата творческа интелигенция — хората на науката, изкуството и културата, писателите, художниците и артистите, журналистите, народните учители — са призвани да разнасят сред народа правдата за политиката на партията, с всички сили да работят за комунистическото възпитание на народа, за повишаване на неговата активност и енергия. Необходимо е да се води решителна борба срещу всички отживелици от миналото, срещу влиянието на буржоазната идеология и пропаганда.

Ето защо партията и правителството и в бъдеще ще полагат усилия за подобряване условията на работа във всички сектори на идеологическия фронт — науката, литературата, изобразителните изкуства, театъра, печата, киното,

радиото, телевизията, — за да бъдат те винаги в служба на живота, на социалистическото строителство.

Още преди двадесет години Георги Димитров заяви, че Българската комунистическа партия е партия с историческо призвание, способна да изпълнява задачите, които всеки етап на общественото развитие поставя. Изминалите двадесет години потвърдиха напълно тези негови думи. *(Ръкопляскания)*

Партията на българските комунисти непоколебимо изпълняваше своето историческо призвание в периода на борбата против фашизма и капитализма, безстрашно ръководеше и вдъхновяваше трудещите се, всички патриоти за победата на народното дело.

През целия период след Девети септември Партията на българските комунисти беше ръководната сила, моторът, който движеше напред нашата родина по пътя на социализма.

Чествувайки славната 20-годишнина на Девети септември, ние с чувство на удовлетворение отбелязваме, че Българският земеделски народен съюз и в дни на трудности, и в дни на победи вървеше рамо до рамо с Българската комунистическа партия и даде значителен принос в строителството на нова България. Особено високо ценим активното участие на Българския земеделски народен съюз в изграждането и укрепването на кооперативния строй на село. Ние сме дълбоко убедени, че и в бъдеще Българският земеделски народен съюз, неговото ръководство начело с др. Георги Трайков, членовете на земеделските дружби ще бъдат наши бойни другари в съвместната работа за пълното построяване на социалистическото общество в Народна република България. *(Продължителни ръкопляскания)*

Българската комунистическа партия посреща днес великия празник повече от всякога закалена и укрепнала, единна и сплотена, всепризнат ръководител на народа. *(Продължителни ръкопляскания)* Цялата ѝ дейност е проникната от дълбока вяра у трудещите се, в тяхната революционна енергия. Партията и народът са едно единно цяло. Силата на нашата партия е в неразривната ѝ връзка с народа. Силата на народа е в неговата сплотеност около партията. *(Ръкопляскания)*

Сега авангардната роля на Българската комунистическа партия още повече нараства. Както досега, така и в периода на завършване строителството на социализма и прехода към комунизма Българската комунистическа партия ще бъде ръководната сила, която ще осветлява нашия път на развитие, ще мобилизира и сплотява народа около себе си, ще го води към труд и борба за решаване на стоящите задачи. Тя все повече ще се превръща в партия на целия народ. *(Ръкопляскания)*

Поради това съвършено естествено и закономерно е, че Централният комитет на партията на своя Майски пленум тази година направи преглед на положителните страни и недостатъците в партийната работа. Набелязани бяха редица мерки за издигане авангардната роля на партийните организации и комунистите, за повишаване на техния боеви дух и непримиримост, за засилване на връзките с масите.

III. ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ — АКТИВЕН ФАКТОР НА МИРА И МЕЖДУНАРОДНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Другарки и другари! Външната политика на нашата партия и народното правителство през 20-те години народна власт имаше като своя главна цел да изведе страната от положението на международна изолация, в което беше изпаднала по вина на продажните буржоазни монархо-фашистски правителства, да укрепи националната независимост и държавния суверенитет на Народна република България, да издигне нейния авторитет и международен престиж, да превърне страната в активен фактор на мира и международното сътрудничество на Балканите и в целия свят. За осъществяване на тази цел нашето правителство провеждаше неотклонно линия на най-тесно единство и сплотеност със Съветския съюз и другите социалистически страни, линия на мирно съвместно съществуване с останалите държави. Партията винаги е смятала като основно задължение на всеки комунист да поддържа тесни връзки с трудещите се, да не проявява високомерие, да не допуска аристократично отношение към тях, да бъде образец в труда и живота. Скъмността, внимателното и грижливо отношение към хората красят комуниста, укрепват неговия авторитет. Ценността на тази истина стократно нараства сега. Наше голямо завоевание е, че партията възпита в редиците на Отечествения фронт, профсъюзите, Комсомола цяла армия от съзнателни граждани, предани на делото на социализма. Голяма част от тях в много отношения вече се доближиха плътно до комунистите и с право могат да бъдат наречени безпартийни комунисти. *(Ръкопляскания)* Първостепенна грижа на партията, на комунистите е сега още по-здраво да се свързват с безпартийните, ръка за ръка да вървят напред към светлото комунистическо утре. *(Продължителни ръкопляскания)*

Няма никакво съмнение, че и занапред Българската комунистическа партия непоколебимо ще изпълнява своето историческото призвание за благото на народа, за възхода на Народна република България. *(Бурни ръкопляскания)*

В резултат на тая последователно провеждана линия международният авторитет на Народна република България значително порасна. Нашата страна разшири своите дипломатически, икономически и търговски отношения, установи връзки с много държави от всички континенти. Докато преди Втората световна война България поддържаше дипломатически отношения само с 30 държави, а търговски връзки — с 52 страни, сега тя излезе широко на международната арена и има установени дипломатически отношения с 65 държави, търгува с 91 страна и поддържа активни културни връзки с повечето от тях. *(Ръкопляскания)* Красноречиво говори за широтата на нейните международни връзки и за международния престиж на страната обстоятелството, че сега български специалисти работят в много страни на Европа, Азия, Африка и Латинска Америка. Народна република България оказва научно-техническа и икономическа помощ за развитието на народното стопанство и културата на редица държави. Расте броят и на чуждестранните студенти в нашата страна. Сега във висшите учебни заведения се подготвят като специалисти 1200 младежи от 49 страни.

Все повече се разширява нашият стокообмен. Родната промишленост вече започна да си пробива път на международния пазар. Докато по-рано ние изнасяхме главно селскостопански продукти, сега на международния пазар започват да се появяват и редица произведения на нашето родно машиностроене. Гордост за нас е, че промишлени изделия с българска фабрична марка могат да се намерят и в най-отдалечени страни. *(Ръкопляскания)*

В своята външна политика Народна република България се ръководи от това, че в света съществуват три основни групи държави: страните на световната социалистическа система, капиталистическите страни и новоосвободените, развиващи се страни в Азия, Африка и Латинска Америка.

Що се отнася до нашите взаимоотношения със страните от социалистическата система, те винаги са били поставени върху основата на социалистическия интернационализъм и са били насочени към по-нататъшното развитие и укрепване на братската дружба, сътрудничество и взаимна помощ както в политическата област, така и в областта на икономическото и културното строителство.

Крайъгълен камък на цялата наша външна политика е била и си остава братската дружба и взаимното сътрудничество с великия Съветски съюз. *(Продължителни ръкопляскания)* Партията и правителството смятат за свой дълг непрестанно да полагат грижи за укрепването и по-нататъшното развитие на тая дружба и сътрудничество. Изключително важна крачка напред в това отношение беше посещението на партийно-правителствената делегация на Народна ре-

публика България през февруари т. г. в Съветския съюз и нейните разговори и преговори с партийно-правителствената делегация на СССР, възглавявана от др. Н. С. Хрущов. Както е известно, в резултат на тези разговори и преговори, на постигнатите споразумения и подписаните документи, нашата дружба и взаимно сътрудничество бяха издигнати на нов, по-висок етап. Положени са основите за по-нататъшно още по-тясно сближение на двете братски страни в политическо, икономическо и културно отношение. Тази линия на все по-тясно сближаване съответствува напълно както на вековната дружба между нашите два народа, така и на нашите общи цели и задачи, на нашите марксистко-ленински възгледи за по-нататъшното развитие на взаимоотношенията между социалистическите държави. *(Ръкопляскания)*

Линията на тясна дружба и сътрудничество нашата страна е провеждала и ще провежда и по отношение на другите братски социалистически държави. *(Ръкопляскания)* Тя активно ще участва в Съвета за икономическа взаимопомощ, все повече ще разширява икономическото и културното сътрудничество, кооперирането и специализацията с тези страни, неотклонно ще изпълнява своите задължения, произтичащи от членството ѝ във Варшавския договор. Ние сме дълбоко убедени, че това съответствува напълно на коренните интереси на всички социалистически страни и народи. **Нашата страна, като неразделна част от великото семейство на социалистическите държави, ще дава и занаяпред своя принос за засилване на единството и мощта на световната социалистическа общност.** *(Продължителни ръкопляскания)*

Народна република България ще следва и в бъдеще линията на оказване всестранна, безрезервна морална подкрепа и в кръга на своите възможности и на материална поддръжка както на новоосвободените страни, така и на националноосвободителната борба на поробените народи за ликвидиране на игото на колониализма и империализма, за укрепване на тяхната политическа и икономическа независимост, за възстановяване и развитие на националното им стопанство.

На цял свят е известно, че в тежките моменти, които преживяха египетският, сирийският, иракският и алжирският народ, нашата страна заедно със СССР и другите социалистически страни не стоеше безучастна, не се задоволяваше само с морална подкрепа, а им оказва и активна материална помощ. За нас това не беше едно епизодично явление, а проява на нашата интернационална солидарност с тези страни.

Ние следваме и ще продължим да следваме неотстъпно и в бъдеще линията на всестранна поддръжка и солидарност с народите, които са се вдигнали на борба за извоюване на

своята свобода и за изграждане на свой независим политически и икономически живот.

В отношенията си с капиталистическите страни правителството на Народна република България се е ръководило и се ръководи от принципите на мирното съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй. Годици наред обаче определени политически кръгове и някои правителства на капиталистически държави провеждаха по отношение на страните от световната социалистическа система, в това число и по отношение на нашата млада Народна република, подривна политика, политика на провокации и намеса във вътрешните работи, политика на дискриминация, икономическа изолация и блокада. По такъв начин в разрез с интересите на собствените си народи те създаваха трудности и пречки за установяване на нормални дипломатически и търговски отношения, за разширяване на икономическите и културни контакти.

Животът обаче излезе по-силен от тази недалновидна, не-реалистична, неразумна политика. Побеждава не линията на агресивните империалистически сили, които се противопоставят на мирните отношения между държавите, а линията на мирно съвместно съществуване, на разширяване на икономическите контакти, на развитие на търговията на взаимно-изгодна основа.

Като се съобразяваме с националните интереси на нашата страна и с интересите на цялото човечество за установяване на мир и сътрудничество между народите, ние и занапред последователно ще отстояваме политиката на мирно съвместно съществуване, ще разширяваме и ще развиваме икономически и търговски отношения с ония напреднали капиталистически държави, които са готови на взаимноизгодни начала да поддържат дипломатически, стопански и търговски отношения с нашата страна.

Вниманието на нашата партия и народното правителство в областта на външната политика винаги е било насочено към превръщане на Балканите в район на мир, сътрудничество и взаимно разбирателство, към развитието и укрепването на добросъседски отношения, на икономически и културни връзки с балканските страни. *(Ръкопляскания)*

Четири от балканските народи тръгнаха по пътя на социализма. България, Румъния, Югославия и Албания се изграждат като социалистически държави. Това измени из основи политическия облик на Балканите.

Нашите отношения с Румънската народна република са се развивали и се развиват на базата на икономическото и културно сътрудничество и взаимопомощ като между две братски социалистически страни.

През последните години беше направена значителна крачка напред към подобряване на стопанските и културните отношения между Народна република България и Социалистическа федеративна република Югославия. Това разкрива възможности за по-нататъшно разширяване на нашето все-странно сътрудничество като две съседни социалистически държави.

Със съжаление обаче трябва да се отбележи, че нашите взаимоотношения със социалистическа Албания през последните години не се развиват нормално по вина на албанските ръководители.

Ние можем със задоволство да отбележим, че 20-годишният период на ненормални за две съседни страни отношения с Гърция беше преодолян и в резултат на усилията на двете правителства бе отбелязан значителен напредък. Постигнати бяха важни споразумения в областта на нашите икономически и културни взаимоотношения, създадени са предпоставки за разширяване на икономическите връзки и за укрепване на добросъседските отношения, което е в общ интерес на двата народа и играе положителна роля за цялостното оздравяване на атмосферата на Балканите.

В отношенията ни със съседна Турция през последните години има известно подобрене, но все още не е направено всичко в тази насока. Ние смятаме, че няма пречки да се направят нови крачки напред за разширяване на нашите икономически и културни връзки във взаимен интерес. От името на правителството на Народна република България мога да заявя, че ние и занапред ще правим всичко, което е по нашите сили, взаимоотношенията ни със съседна Турция да се развиват именно в тази насока, което съответствува на интересите на двата народа и ще укрепи мира на Балканите.

Климатът на Балканите е мек, топъл, приятен. Би следвало и взаимоотношенията между балканските страни и народи да съответствуват на този климат, и политическият климат да бъде мек и топъл. За да се постигне това обаче, е необходимо някои империалистически държави да престанат да се месят в работите на балканските народи и да създават напрежение между тях, да предоставят на балканските народи сами да уреждат своите проблеми. И ние сме сигурни, че ако това стане, балканските страни и народи ще намерят достатъчно разум и сили, за да решат правилно всички проблеми в интерес на тяхното общо спокойствие и всестранен възход. *(Ръкопляскания)*

Но империалистите продължават да се месят в работите на балканските страни. Пример за това е Кипър. Ако империалистите не се бъркаха във вътрешните работи на младата Кипърска република, кипърският народ отдавна би решил всички свои проблеми и днес Кипър не би бил огнище на

напрежение на Балканите и в света. Ние и по-рано сме заявявали и сега смятаме за необходимо отново да подчертаем, че нашето становище по кипърския въпрос е: да се предостави на кипърското население възможност само да решава своите въпроси. Това ще бъде най-правилният изход от кипърската криза, предизвикана по вина на империалистите.

Животът с пределна яснота показва, че ленинският принцип за мирно съвместно съществуване е единствено разумен и реалистичен принцип във взаимоотношенията между държавите с различен обществен строй. Но тази политика непрестанно се натъква на противодействие от страна на най-реакционните воинствуващи среди в главните империалистически държави. Тези среди и сили постоянно полагат усилия да разпалват студената война, да засилват напрежението и да създават военни огнища в една или друга част на света. Не могат да се отминат без тревога такива събития, като провокациите в Югоизточна Азия на американските империалисти, които си позволиха да извършат нападение над Демократична република Виетнам и с това поставиха пред сериозна опасност мира в Далечния Изток и в света. Тези сили не са се отказали и от своите провокации спрямо Куба и Лаос. Те продължават да играят ролята на международен жандарм против народите, които се борят за свобода и национална независимост.

Не може да не изпитваме тревога и от надигането на реваншистките сили в Западна Германия, от усилията, които различни страни полагат, за да се даде ядрено оръжие в ръцете на възстановените германски военнореваншистски сили.

Ние сме дълбоко убедени, че борбата на народите, възглавявана от световната социалистическа система, за мир, против термоядрената война, против империализма и колониализма ще провали плановете на авантюристичните реакционни войнолюбиви сили на Запад. Въпреки тяхната съпротива, линията на мирно съвместно съществуване все повече ще побеждава, защото силите, които днес се борят за мир, против войната, са огромни, защото опора на всички тези сили е несъкрушимата икономическа, морално-политическа и военна мощ на великия Съветски съюз. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Самият ход на събитията в света през последните години най-ярко потвърждава правилността на политиката на мирно съвместно съществуване, правотата на съвместно изработената линия на международното комунистическо и работническо движение. Социализмът спечели нови завоевания, става все по-могъща притегателна сила. Разгръща се борбата на трудещите се в капиталистическите страни. Нов размах получи националноосвободителната борба на колониалните и потиснатите народи. Расте влиянието на комунистическите

партии. Милионите редици на комунистите в света се попълниха с нови отряди. Ако по време на Московското съвещание през 1957 г. в света имаше 75 комунистически и работнически партии с 33 милиона членове, сега в почти 90 страни има братски партии с над 42 милиона членове. (*Ръкопляскания*)

Разногласията, възникнали по вина на китайските ръководители, нанасят голяма вреда на международното комунистическо и работническо движение и на социалистическата общност. По тези въпроси нашата партия ясно определи своето становище на Осмия конгрес и на няколко пленуми на Централния комитет.

Като си дават сметка, че политиката на мир и мирно съвместно съществуване има отявлени противници сред реакционните кръгове в капиталистическия свят, Българската комунистическа партия и правителството на Народна република България смятат за своя важна задача да укрепват и занепред отбранителната мощ на страната, да поддържат на необходимото равнище боеспособността на въоръжените сили, които заедно с въоръжените сили на страните от Варшавския договор и в бъдеще ще стоят като верен страж и защитник на мира и независимостта на нашата родина, на делото на мира, прогреса и социализма в целия свят. (*Бурни ръкопляскания*)

Другарки и другари! Равносметката на изминалите двадесет години в живота на нашата страна е радостна, изпълва ни с оптимизъм и увереност. Източник на тази увереност са големите успехи, които нашият народ постигна във всички сектори на изграждането на социализма в Народна република България. Източник на тази увереност е развитието на международните отношения, постигнатите победи от силите на мира, демокрацията и социализма и отслабването на силите на империализма и войната.

Ние навлизаме в третото десетилетие на социалистическата революция преизпълнени с воля и енергия, на всеоръжие, за да доведем до победен край нашето велико дело — делото на социализма и комунизма в Народна република България. (*Бурни и продължителни ръкопляскания*)

Да живее героичната Българска комунистическа партия, която организира победата на Девети септември и води уверено народа по пътя на социализма и комунизма! (*Всички станали прави много бурно и продължително ръкопляскаха. Възгласи „БКП“, мощно „Ура“*)

Да живее нашият народ — народ герой, творец и съзидател! (*Бурни и продължителни ръкопляскания, възгласи „Ура“*)

Да живее нашата скъпа социалистическа родина — Народна република България! *(Бурни и продължителни ръкопляскания, възгласи „Ура“)*

Да живее единството и сплотеността на социалистическата общност, единството и сплотеността на международното комунистическо движение! *(Бурни и продължителни ръкопляскания, възгласи „Вечна дружба“)*

Да живее мирът в света! *(Бурни ръкопляскания. Всички станали прави устройват продължителна овация)*

Председател Фердинанд Козовски: Обявявам двадесет минути почивка.

(След почивката)

Председател Фердинанд Козовски: Давам думата за приветствие на другаря Леонид Брежнев, ръководител на делегацията на Съветския съюз.

Леонид Брежнев: *(Посрещнат с продължителни и бурни ръкопляскания)*

Многоуважаеми народни представители!

Скъпи наши български приятели и братя!

Позволете ми от името на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз, Президиума на Върховния съвет на СССР и съветското правителство, от целия съветски народ да предам сърдечен поздрав на българските комунисти, на всички трудещи се на социалистическа България. *(Продължителни ръкопляскания)* Позволете ми горещо и братски да ви поздравя по случай 20-годишнината на народната власт във вашата страна и от сърце да ви пожелаая големи успехи в социалистическото строителство. *(Продължителни ръкопляскания)*

Скъпи приятели, разрешете ми да брагодаря на др. Тодор Живков за топлите думи, казани днес по адрес на нашата партия, правителството, съветския народ и големия приятел на вашия народ др. Хрущов. *(Продължителни ръкопляскания)*

Народното антифашистко въстание на 9 септември 1944 г., което откри пътя към социализма във вашата страна, е събитие от огромно значение не само в живота на българския народ. Това е важен исторически етап по пътя на великото освободително движение на цялото човечество. Ние приветствуваме вашата славна революция не само за това, щото тя освободи българските трудещи се от монархо-фашисткия гнет, но и защото е ценен принос на българския народ в общата борба за идеалите на социализма в целия свят. *(Продължителни ръкопляскания)*

Социалистическата революция в България бе подготвена от целия ход на многогодишното революционно движение на трудещите се в България против капитализма и фашизма. Под ръководството на комунистическата партия, начело на която стоеше един от ръководителите на международното комунистическо движение — пламенният революционер Георги Димитров, работниците и селяните със своята борба от ден на ден все повече разклащаха прогнилата сграда на монархическия режим. А когато настана съдбоносният час, в страната се разгърна широко партизанско движение, беше създадена народоосвободителна армия, която нанасяше удари на хитлеровите окупатори.

Братската дружба между българския и съветския народ е споена от кръвта на хиляди и хиляди най-добри хора, дали своя живот в борбата против общите врагове за тържеството на великото дело на свободата, мира и социализма. В историята на борбата на българския народ за своето освобождение от фашистко иго са вписани подвизите на много хиляди български трудещи се, които се сражаваха рамо до рамо със Съветската армия.

Ето вече двадесет години българският народ уверено крачи по ленински път. Ако проследим година след година развитието на нова, народна България, ако преценим дълбочината на извършените социални преобразования, патоса на социалистическото строителство, сплотеността на широките народни маси около своята комунистическа партия, ще стане съвършено ясно какви дълбоки народни корени имаше и има революцията в България.

Примерът на социалистическа България — това е още едно историческо доказателство за правилността и жизнеността на ленинската теория. Немалко жертви даде българският народ, за да осъществи своята заветна мечта за нов свободен живот, и днес може смело да се каже, че тази мечта се сбъдна. Българският народ справедливо се гордее със забележителни успехи, за които тук говори др. Тодор Живков в своя ярък и задълбочен доклад. Не можем да не се радваме на това, че в сравнение с довоенното ниво промишлеността на България е нараснала 17 пъти, че промишлеността на вашата страна за 18 денонощия сега дава толкова продукция, колкото капиталистическа България е произвела за цялата 1939 година. За двадесет години България стана страна на едро механизирано селско стопанство. Заедно с българския народ съветските хора искрено се радват на разцвета на науката, културата, на неотклонното повишаване благосъстоянието на своите български приятели.

Позволете ми от името на целия съветски народ още веднъж горещо да ви поздравя с тези забележителни успехи и да ви пожелаая всеки нов ден да носи на нашите братя бъл-

гари все нови победи в техния героически труд за благото и процъфтяването на прекрасната им родина. (*Продължителни ръкопляскания*)

Трудещите се от нашта страна от собствен опит знаят, че успехите не идват от само себе си, те се постигат с упорития и ежедневен труд на работниците, селяните, интелигенцията.

Вашите успехи са плод на социалистическата революция, плод на героическия труд на талантливия български народ. Решаващо условие за тези победи беше умелото ръководство на Българската комунистическа партия, нейната тясна връзка с трудещите се, голямата ѝ организаторска дейност.

Героичният път на борбата на Българската комунистическа партия е осветен от великото учение на Маркс—Енгелс—Ленин, от революционната дейност на такива бележити синове на българския народ като Димитър Благоев, Георги Димитров, Васил Коларов.

Ръководейки се от марксизма-ленинизма, българските комунисти не само умело използват натрупания вече опит в социалистическото строителство, но внасят и свой достоен принос в съкровищницата на колективната мъдрост на братските партии. Опитът от борбата на Българската комунистическа партия за създаване и укрепване съюза на работническата класа със селячеството представлява голям интерес за международното комунистическо движение. Българските комунисти дълго преди революцията постигнаха сътрудничество с Българския земеделски народен съюз. Опирайки се на политически зрелите сили на съюза, изразявайки коренните интереси на трудовото селячество, Българската комунистическа партия намери ключа за решаването на много важни задачи, свързани с преустройството на селското стопанство на кооперативна основа. Този опит беше пример за творческо прилагане в български условия ленинската идея за съюз на работническата класа и селячеството под ръководството на работническата класа. (*Ръкопляскания*)

Българският народ обича и справедливо се гордее със своята Комунистическа партия, която носи високо знамето на марксизма-ленинизма и е боеви отряд на международното комунистическо движение.

Българските трудещи се са сплотени тясно около партията на комунистите и нейния Централен комитет начело с бележития деец на международното комунистическо движение, верен ленинец — др. Тодор Живков. (*Продължителни ръкопляскания*) Ние сме убедени, че под ръководството на своята родна партия българският народ ще постигне нови крупни успехи в строителството на социализма.

Скъпи другари! Българските трудещи се отбелязват двадесетата годишнина от своята победа в забележително време, когато силите на мира и прогреса постигат всемирноисто-

рически победи. Преди около 30 години, когато нашата страна чествуваше първата двадесетгодишнина на Октомврийската революция, по пътя към социализма вървяха малко повече от 150 милиона души. Международното положение в тия години ставаше все по-напрегнато, фашизмът, който ставаше все по-нагъл, събираше сили за нападение срещу съветската страна, разпалваше пожара на Втората световна война. Сега положението е съвсем друго. Една трета от населението на земята — повече от един милиард души, вече върви под знамето на социализма. Работниците, селяните и интелигенцията на социалистическите страни създават новия свят, за който векове са мечтали най-големите умове на човечеството.

Народите на братските страни разполагат с всичко необходимо, за да могат да отстоят своите велики завоевания от империалистически посегателства и да построят светлото бъдеще — социализма и комунизма. Ако страните на нашата велика общност бъдат сплотени и единни, никакви трудности за нас не ще бъдат страшни.

Партиите и народите на Съветския съюз и България са свързани от здрава дружба. Когато казваме, че съветският и българският народ са братя, то в нашата памет изпъква Шипка, нашата съвместна борба против германо-фашистките окупатори и чуждестранните поробители. Тази традиционна дружба особено укрепна в наше време, когато нейна основа стана общността на целите и интересите в борбата за мир и социален прогрес. Именно на тази здрава основа се опира съветско-българското братство. Ние се гордеем с това, че съветско-българските отношения са забележителен пример за социалистическа дружба между народите. *(Бурни, продължителни ръкопляскания)*

Приятно е да чувствуваме, че сътрудничеството между нашите страни става все по-тясно във всички области на икономическия, политическия и културния живот. Ние вървим по един и същ път, към една обща цел, оказвайки си братска помощ и подкрепа, съвместно преодолявайки трудностите.

Партиите и правителствата на нашите страни са единомдушни по всички въпроси на социалистическото строителство, по всички проблеми на международното положение и световното комунистическо движение. Комунистическата партия на Съветския съюз и Българската комунистическа партия заедно с другите братски партии водят последователна борба против разколническата политика на китайските ръководители за единство на международното комунистическо и работническо движение, за сплотяване на братските страни на основата на принципите на марксизма-ленинизма и социалистическия интернационализъм. Нашите партии се ръководят от обективните закони на общественото развитие, които налагат необходимостта от тясно обединяване на страните, отхвър-

лили ярема на капиталистическото робство, и обединяване на техните усилия в изграждането на новото общество.

Колкото и да се мъчат империалистите и ония, които обективно им помагат, на тях никога не ще им се удаде да отслабят връзките на братска дружба във великото семейство на народите от социалистическите страни. (*Бурни продължителни ръкопляскания*)

От здравината на нашата сплотеност зависят не само съдбините на световната социалистическа революция, но и решаването на най-жизнения въпрос на нашата епоха — въпроса за войната и мира. Само благодарение на това, че знамето на мира е в силните и мъжествени ръце на народите от социалистическата общност, на работниците и селяните от целия свят, империализмът досега не се реши да разпали нова световна война.

С общите усилия на социалистическите страни, на всички миролюбиви страни, през последните години бе постигнато известно смекчаване на международното напрежение. Но ние не можем да се успокояваме. Империалистите начело със Съединените щати търсят все нови поводи за създаване на „кризи“ и опасни военни огнища. Събитията, които се разиграха на международната арена в последно време, показват, че най-агресивните кръгове на империализма не прекъсват своите опити да тласкат човечеството към пропастта на световна война. След провокациите против Куба бяха извършени агресивните актове в Тонкинския залив против героичния народ на Виетнам. Партньорът на Съединените американски щати в НАТО — Турция, извърши нападение над свободолюбивия кипърски народ. Империалистическите кръгове отправят явни предизвикателства срещу независимите африкански народи. Те тръгнаха по пътя на прякото военно вмешателство във вътрешните работи на Конго. Съветското правителство решително осъди тия действия, които възкресяват в отношенията между държавите произвола и пиратството.

Социалистическите страни неведнъж вече изразяваха своето отношение към агресивните интриги на империалистите против младите независими държави. В наше време всеки народ има правото сам да решава своята съдба. Народите, завоювали независимост, ще намерят приятели, които да им помогнат да защитят свободата си от посегателствата както на старите, така и на нови колонизатори.

Съветският съюз, Народна република България и другите братски страни твърдо и решително отстояват делото на мира, политиката на мирното съвместно съществуване на държавите с различен строй, правят всичко за предотвратяването на нова световна война. Но ако империалистите ни натрапят война, тогава, както каза наскоро др. Хрушчов, „тази война, макар че ще донесе много жертви и бедствия за на-

родите в света, ще завърши с пълен разгром на капитализма“. (*Продължителни ръкопляскания*) Ние, другари, имаме и какво да защитаваме, и с какво да го защитим. (*Бурни продължителни ръкопляскания*)

Съветският съюз и другите социалистически страни стоят бдително на страж на мира. Съветските хора добре знаят какъв голям принос дава Народна република България в делото за укрепването на мира в Европа и особено на Балканите, за развитието на дружбата и сътрудничеството между народите. Правителството на Народна република България взема всички зависещи от него мерки за установяването на дружески отношения със своите южни съседи. България последователно се бори за превръщането на Балканите и Средиземноморието в зони, свободни от ракетно ядрено оръжие, бори се, щото границите на черноморските държави да станат граници на добросъседството, а Черно море — море на дружба и търговия, море за отдых и мирно мореплаване. (*Продължителни ръкопляскания*)

Скъпи приятели, скъпи български братя! Днес в деня на светлия празник на българските трудещи се неволно си спомняме забележителните думи на поета-революционер, ваш съотечественик — Гео Милев. Преди около 40 години той писа:

Ний знаем!

.

Без бог! Без господар!

Септември ще бъде май.

Човешкия живот

ще бъде един безконечен възход

нагоре, нагоре!

Земята ще бъде рай —

ще бъде!

(*Бурни продължителни ръкопляскания*)

И действително септемврийските дни станаха за българския народ пролетен празник, празник на свободата, на истинската независимост, празник на щастието. (*Продължителни ръкопляскания*)

Съветският народ от сърце ви пожелава нови големи успехи в строителството на социализма. (*Ръкопляскания*)

Позволете ми, скъпи другари, да ви прочета приветствието на Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз, Президиума на Върховния съвет и Министерския съвет на СССР. (*Чете*)

„Скъпи другари!

По случай двайсетгодишнината на социалистическата революция в България Централният комитет на Комунистичес-

ката партия на Съветския съюз, Президиумът на Върховния съвет на СССР и Министерският съвет на СССР от името на целия съветски народ изпращат на Централния комитет на Българската комунистическа партия, Президиума на Народното събрание, Министерския съвет на Народна република България, на братския български народ и лично на вас сърдечни поздравления и най-добри пожелания.

Съветските хора, които осъществяват величествената програма за изграждане на комунизма, напълно споделят за конната гордост и радост на българския народ във връзка със забележителните постижения в изграждането на социалистическото общество, в развитието на икономиката и културата на страната, които той постигна през годините на народната власт под ръководството на своята изпитана Комунистическа партия. Българските трудещи се, след като преодоляха наследената от капитализма икономическа изостаналост, превърнаха своята страна в индустриално-аграрна държава с бързо развиваща се съвременна промишленост и с едро механизирано социалистическо селско стопанство. Невиждан разцвет постигнаха българската наука и култура, непрекъснато се повишава благосъстоянието на населението в България.

Сега Народна република България заема достойно място във великото семейство на социалистическите страни и внася значителен принос за укрепване на тяхното икономическо и политическо могъщество, на единството и сплотеността на световната социалистическа система.

Порасна авторитетът на България на международната арена. В своята външна политика тя заедно с другите социалистически страни неотклонно следва ленинските принципи за мирно съвместно съществуване на държавите с различен социален строй, активно се бори за намаляване на международното напрежение, за превръщане на Балканите и на басейните на Черно и Средиземно море в зона на мира и дружбата.

Големите успехи на българския народ са неразривно свързани с дейността на неговия челен отряд и организатор на всички победи — Българската комунистическа партия и нейния Централен комитет начело с другаря Тодор Живков. Прилагайки творчески великото учение на марксизма-ленинизма, Българската комунистическа партия с всички свои дела доказва, че тя полага неуморни грижи за щастието на народа. Със своята непоколебима вяроност към марксизма-ленинизма, към принципите на социалистическия интернационализъм, с неуморната си борба за единство на световното комунистическо и работническо движение тя завоюва заслужена любов и уважение.

През изтеклите 20 години дружбата между народите на Съветския съюз и България, зародила се в далечни времена, непрекъснато крепнеше, развиваше се и стана наистина братска.

В деня на славния национален празник, изразявайки чувствата на всички съветски хора, ние желаем на вас, скъпи другари и на целия български народ нови, големи успехи в осъществяването на решенията на Осмия конгрес на Българската комунистическа партия, в борбата за единство на социалистическите страни, за мир, социализъм и дружба между народите.

Нека крепне и процъфтява вечната и нерушима дружба между съветския и българския народ!

Н. Хрущов

Първи секретар на Централния
комитет на Комунистическата
партия на Съветския съюз, пред-
седател на Министерския съвет
на СССР

А. Микоян

Председател на Президиума
на Върховния съвет на
СССР“

Да живее братският български народ! *(Всички стават и бурно, продължително ръкопляскат)*

Да живее Българската комунистическа партия и нейният Централен комитет начело с др. Тодор Живков! *(Бурни продължителни ръкопляскания)*

Да живее и крепне дружбата между съветския и българския народ! *(Бурни продължителни ръкопляскания)*

Да живее мирът в целия свят! *(Бурни продължителни ръкопляскания)*

(Др. Леонид Брежнев поздравява другарите Тодор Живков и Георги Трайков, като се ръкува и прегръща с тях. Присъстващите, станали прави, бурно и продължително ръкопляскаат и скандират „Вечна дружба“)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за приветствие ръководителят на Монголската делегация др. Жамсарангийн Самбу.

Жамсарангийн Самбу: *(Посрещнат с ръкопляскания)*

Скъпи другарю председател!

Уважаеми другари депутати!

Скъпи другари и приятели!

Разрешете ми от името на Централния комитет на Монголската народнореволюционна партия, Президиума на Великия народен хурал и Министерския съвет на Монголската народна република, от името на целия монголски народ да приветствувам горещо и поздравя нашите български прияте-

ли и братя със славния празник — двайсетгодишнината на социалистическата революция в България. (*Продължителни ръкопляскания*)

Позволете ми от името на нашата делегация да изразя нашата дълбока благодарност за поканата да вземем участие в тържествата по случай великия национален празник на българския народ, който е и празник на братството и дружбата на народите.

Именно затова този ваш славен празник тържествено и радостно се чествува от народите на страните на нашето могъщо социалистическо семейство, в това число и от монголския народ. (*Ръкопляскания*)

Двадесет години — това е сравнително неголям исторически срок. Но за изминалите двадесет години българският народ, ръководен от своя изпитан авангард — славната Българска комунистическа партия, съумя да осъществи дълбоки социално-икономически преобразования в живота на страната, което е ярко доказателство за това, на какво е способен народ, освободил се от оковите на капитализма и поел пътя на социалистическото развитие.

Неузнаваемо се измени обликът на България. Народна република България от изостанала аграрна страна се превърна във високо развита индустриално-аграрна социалистическа държава, заемаща достойно място във великото социалистическо семейство.

Тези забележителни успехи и победи в развитието на своята социалистическа родина братският български народ постигна благодарение на своя самоотвержен труд, благодарение на изпитаното ръководство на Българската комунистическа партия, на тясното сътрудничество и взаимна помощ с великия Съветски съюз и другите страни от социалистическия лагер. Сега българският народ успешно осъществява задачите по завършването на строителството на социализма и постепенния преход към строителството на комунистическото общество в България.

Монголският народ, който е искрен приятел на българския народ, с цялата си душа се радва на огромните победи и постижения на трудещите се на Народна република България в строителството на социализма в своята страна. (*Ръкопляскания*)

Нашият народ и нашето правителство високо ценят благородните усилия на българския народ и неговото правителство в поддържането и укрепването на мира, за развитието на дружбата между народите, за смекчаване на международното напрежение, както и политиката и практическите стъпки на правителството на НРБ, насочени към установяване на траен мир на Балканския полуостров и за превръщането на Средиземноморския басейн в безядрена зона.

Българските комунисти, изпълнявайки заветите на великия син на своя народ Георги Димитров, под ръководството на ЦК на БКП, начело с верния марксист, нашия скъп приятел др. Тодор Живков, успешно решават сложните задачи на социалистическото строителство, неотклонно вървят по пътя на пролетарския интернационализъм, укрепването на дружбата и единството на народите от социалистическите страни.

Българската комунистическа партия, която е един от славните отряди на международното комунистическо и работническо движение, внася голям принос в делото за укрепване единството и сплотеността на братските комунистически и работнически партии, в делото за защита чистотата на великото учение на марксизма-ленинизма. Българската комунистическа партия си спечели дълбоката симпатия и уважение на народите от социалистическите страни, на братските комунистически и работнически партии със своята вяроност към великото учение на Маркс—Енгелс—Ленин, към делото в защита единството на страните от социалистическата система и редовете на комунистическото движение от подривните действия на левите и десните опортюнисти, на всички врагове на комунизма. (*Продължителни ръкопляскания*)

Другари! Монголската народна република под ръководството на Монголската народнореволюционна партия, опирайки се на братската помощ на своя верен приятел — великия Съветски съюз, измина славен исторически път, претворявайки в живо дело мъдрите предвиждания на великия Ленин за възможността за прехода на изостаналите страни от феодализма към социализма, прескачайки капиталистическия стадий на развитие, и се превърна от изостанала животновъдна страна в аграрно-индустриална държава. Сега нашият народ в братска дружба и тясно сътрудничество с народите от социалистическите страни вдъхновено се труди за създаване на материално-техническата база на социализма в своята страна и последователно се бори за поддържане и укрепване на всеобщия мир и обезпечаване безопасността на народите.

Радостно е да се отбележи, че между монголския и българския народ, между Монголската народна република и Народна република България през последните две десетилетия се установиха и укрепнаха най-тесни връзки на дружба и сътрудничество, искрени братски отношения в духа на пролетарския интернационализъм.

Ние винаги с благодарност си спомняме, че великите синове на българския народ, изтъкнатите дейтели на българското и международното работническо движение Георги Димитров и Васил Коларов непосредствено помагаха на нашата Народна революционна партия и на монголския народ в делото за укрепване на нашия народнодемократичен строй, за

обезпечаване на некапиталистически път на развитие на нашата страна. Споменът за тези истински интернационалисти-ленинци завинаги ще се пази в сърцата на благородния монголски народ. *(Ръкопляскания)*

Монголският народ изразява дълбока благодарност към братския български народ за неговата искрена помощ в строителството на социализма в нашата страна.

Няма съмнение, че дружбата и сътрудничеството между нашите братски страни и занапред ще се развиват и укрепват в полза на общото дело на строителството на комунистическото общество.

Скъпи другари!

В деня на вашия велик национален празник ние от цялата си душа желаем на вас и във ваше лице на трудещите се на Народна република България по-нататъшни големи успехи в мирния съзидателен труд за завършване строителството на социализма във вашата страна, в благородната борба за мир и щастие на народите от целия свят.

Да живее и процъфтява нерушимата братска дружба между монголския и българския народ!

Да живее славната Българска комунистическа партия и нейният Централен комитет начело с др. Тодор Живков.

Да живее великата дружба и единството на страните от социалистическото семейство!

Да живее монолитното единство на международното комунистическо и работническо движение!

Да живее мирът в целия свят! *(Бурни ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за приветствие ръководителят на делегацията на Германската демократична република др. Герхард Грюнеберг.

Герхард Грюнеберг: *(Посрещнат с продължителни ръкопляскания)* Скъпи др. Тодор Живков! Скъпи др. Георги Трайков! Скъпи български приятели и другари!

Чувствуваме се много щастливи, че можем да участвуваме в тържествата по случай двайсетгодишнината от освобождението на България — тази велика дата за българския народ.

Позволете ми от името на Централния комитет на Германската единна социалистическа партия, на Държавния съвет, на правителството, на Националния съвет на Националния фронт на демократична Германия и на всички трудещи се на Германската демократична република да предадем на братския български народ по случай празника най-сърдечни поздрави и благопожелания. *(Продължителни ръкопляскания)*

Преди 20 години, на 9 септември 1944 г., прогресивните и патриотични сили на българския народ, обединени в Отечествения фронт, под ръководството на Българската комунистическа партия свалиха монархо-фашистката диктатура, взеха властта в собствените си ръце и откриха пътя към новия живот, пътя на свободата, мира и социализма. Това стана възможно благодарение на унищожителните удари, нанесени на фашистките войски от славната Съветска армия.

Под ръководството на Българската комунистическа партия начело с нейния Ленински Централен комитет, с помощта на Съветския съюз и в тясно сътрудничество с другите социалистически страни българските трудещи се създадоха през изтеклите 20 години със самоотвержения си труд силна и модерна социалистическа индустриално-аграрна страна с големи успехи в областта на науката и културата. (*Ръкопляскания*)

Ние много се радваме на големите успехи в строителството на социализма, които в исторически кратък период сте постигнали. Трудещите се на Германската демократична република поздравяват най-сърдечно братския български народ с тези блестящи успехи.

Успехите в социалистическото строителство и във вашата страна потвърждават, че установеното тясно братско сътрудничество между социалистическите страни и особено със Съветския съюз, като най-голяма сила на мира и като най-силна в икономическо отношение страна в социалистическата общност, изградено на основата на московските документи от 1957 и 1960 г., представлява надеждна гаранция за сигурността на всички социалистически страни и за тяхното бързо икономическо развитие.

Верността на тази констатация се потвърждава и от големите завоевания, които постигна през своето 15-годишно съществуване Германската демократична република.

На 7 октомври 1964 г., когато се навършват 15 години от създаването на Германската демократична република — първата работническо-селска държава в историята на Германия, трудещите се в нашата република ще отчетат успехите, които са постигнали в социалистическото строителство, в борбата за запазване на мира и във връзка с това — за решаването на германския въпрос. С гордост можем да отбележим, че през своето петнадесетгодишно съществуване Германската демократична република под ръководството на Германската единна социалистическа партия и с помощта и подкрепата на Съветския съюз и на другите социалистически страни и благодарение на огромния труд на работниците, кооператорите и трудовата интелигенция, в обстановка на напрегнато икономическо съревнование със Западна Германия, се превърна

в една от челните индустриални държави в света. (*Ръкопляскания*)

През петнадесетата година от създаването на Германската демократична република е напълно ясно: не господството на империалистическите монополи и милитаризмът, а мирът и социализмът ще определят съдбата и бъдещето на германската нация. (*Ръкопляскания*)

Заедно със Съветския съюз, с Народна република България и другите социалистически страни Германската демократична република се бори решително за осигуряването на мира, за всеобщо и пълно разоръжаване, за тържеството на принципите на мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй, за нови успехи по пътя към намаляване на международното напрежение.

Като главна пречка за по-нататъшните успехи при осъществяването на тези наши благородни цели и като главна опасност за мира в Европа днес се явява провежданата от западногерманската монополистическа буржоазия пагубна политика на въоръжаване, на реваншизъм и антикомунизъм и нейните стремления да ревизира резултатите от Втората световна война, да се добере до атомно оръжие и да се разпорежда с него.

Ако направим днес, след петнадесетгодишно развитие, баланс, отново се потвърждава съвсем ясно, че:

политиката на мир и на обществен прогрес, провеждана от Германската демократична република, дава добри плодове и намира все по-широко международно признание;

политиката на милитаризъм и реваншизъм, провеждана от Западна Германия, води в задънена улица и се осъжда във все по-голяма степен от миролюбивите народи, които заедно с германския народ настояват да се осигури траен мир в Европа. Само един път води към осигуряване на мира в Европа и в света — необходима е промяна в политиката на Западна Германия.

Това изисква:

да се предотврати атомното въоръжаване на Западна Германия и да се осъществи разоръжаване на германска почва;

да се прегради пътят на плановете на западногерманските империалисти и милитаристи за реванш;

да се признае фактическото положение в Средна Европа;

да се установят нормални отношения и делово сътрудничество между двете германски държави върху базата на равноправни преговори и принципите на мирно съвместно съществуване;

да се сключи мирен договор с двете германски държави и на тази основа Западен Берлин, който е самостоятелна политическа единица и не принадлежи на бонското правителство, да се превърне в неутрален свободен град.

Тази борба е в интерес на всички народи. На наша страна стоят могъщият Съветски съюз, Народна република България, другите социалистически страни и всички миролюбиви сили в света. Сключеният между Германската демократична република и Съветския съюз Договор за дружба, взаимна помощ и сътрудничество, който обезпечава неприкосновеността на държавните граници на Германската демократична република, представлява важен принос в борбата за приключване на следвоенния период и установяване на стабилен ред и мир в Европа.

Драги другари и приятели! В деня на двайсетгодишнината от освобождението на България трудещите се в Германската демократична република с дълбока почит се прекланят пред паметта на Георги Димитров. Името и делото на Георги Димитров, този наистина велик и добър човек, този смел революционер, продължават да живеят в съзнанието на народа в Германската демократична република.

Героичното държане на Георги Димитров и разобличаването на германския фашизъм от него на Лайпцигския процес намериха най-силен отзвук сред всички прогресивни хора в целия свят. Германската работническа класа му даде почетното име „героят от Лайпциг“. (*Продължителни ръкопляскания*)

Символични са прекрасните думи на Георги Димитров в заключителната му реч на Лайпцигския процес:

„Колелото на историята се върти напред до окончателната победа на комунизма“.

Тази комунистическа далновидност се потвърждава днес съвсем ярко и в страната, в която са родени Маркс и Енгелс.

Тесният боен съюз между германската и българската работническа класа, който бе кован от великите синове на нашите два народа — Георги Димитров, Ернст Телман, Вилхелм Пик и Валтер Улбрихт, — намира днес своята връхна точка в принадлежността на нашите два народа към семейството на социалистическите народи и продължава в установените тесни връзки между нашите две марксистко-ленински партии, между нашите страни и народи. (*Ръкопляскания*)

Нов ярък пример за това е предстоящото посещение в Народна република България на партийно-правителствената делегация на Германската демократична република под ръководството на Валтер Улбрихт, първи секретар на Централния комитет на Германската единна социалистическа партия и председател на Държавния съвет на Германската демократична република, носител на орден „Георги Димитров“.

Заедно с Народна република България ние се борим за единство на общността на социалистическите страни и на световното комунистическо движение и както досега, така и в бъдеще ще отхвърляме решително всички атаки, които са на-

сочени против това единство. Ние напълно подкрепяме предложението на КПСС да се свика редакционна комисия на 26-те комунистически и работнически партии през есента т. г. Ние сме убедени, че работата на комисията, както и предвиденото за следващата година съвещание на комунистическите и работническите партии активно ще допринесат за изясняване на назрелите въпроси от гледна точка на марксизма-ленинизма и на заздравяване единството и сплотеността на световното комунистическо движение в борбата за мир и социализъм.

Позволете ми, скъпи български другари и приятели, да ви пожелаая нови големи успехи при решаването на задачите, които Осмият конгрес постави пред българския народ за завършване изграждането на социализма.

Да живее българският народ и неговата ръководна партия — Българската комунистическа партия, начело със своя Ленински Централен комитет и др. Тодор Живков (*Продължителни ръкопляскания*)

Да живее дружбата между Германската демократична република и Народна република България! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да живее социализмът и мирът в целия свят! (*Всички стават и при продължителни ръкопляскания др. Герхард Грюнеберг сърдечно се ръкува и прегръща с другарите Тодор Живков и Георги Трайков. Ръкува се и с др. Леонид Брежнев*)

Председател Фердинанд Козовски: Има дума за поднасяне на приветствие ръководителят на делегацията на Република Куба майор Фаустино Перес.

Фаустино Перес: (*Посрещнат със ставане, с продължителни ръкопляскания и с възгласи „Ура“!*)

Другарю Тодор Живков, първи секретар на ЦК на БКП и председател на Министерския съвет на Народна република България!

Другарю Георги Трайков, председател на Президиума на Народното събрание на Народна република България!

Другари ръководители на партията, правителството, масовите организации!

Другари членове на останалите делегации!

Уважаеми членове на дипломатическото тяло!

Другари и другарки!

Делегацията на Република Куба има чест да приветствува и поздрави от името на революционното правителство и на кубинския народ правителството и народа на Народна република България по случай двайсетгодишнината от победата над фашизма. (*Бурни ръкопляскания*)

Кубинският народ, малък и героичен, който също успя да се освободи, да изкорени експлоатацията на човек от човека и да тръгне по пътя на социализма въпреки отчаяните опити на мощния империалистически съсед, чувствава като свои успехите на братския български народ.

България и Куба са малки по площ и население страни, но големи в своята изпълнена с героизъм история, по своите идеали за свобода и правда.

Нас ни обединява общата идеология—марксизмът-ленинизмът, и ние заедно ще вървим по пътя на социализма, за нов живот, за благоденствие на трудещите се. *(Ръкопляскания)*

Нашите връзки в областта на търговията, икономиката, техниката и културата се развиват добре и растат с всеки изминат ден при условията на взаимната изгода.

Вековната борба на българския народ, най-напред срещу турското робство, а след това срещу фашизма и капитализма, бе увенчана с успех на 9 септември 1944 г. Тогава той завинаги взе в ръцете си своите съдбини и тръгна по пътя на строителството на едно ново общество. Вашият трудолюбив и самоотвержен народ постигна многобройни успехи в преобразованието на своята родина. От изостанала земеделска страна България се превърна в индустриално-аграрна страна с огромни перспективи. Обществено-икономическото развитие на Народна република България в 20-годишния период на развитие доказва красноречиво превъзходството на социализма над капитализма и всички останали експлоататорски режими.

Подписаният нов договор между нашите правителства разширява още повече икономическото и научно-техническото ни сътрудничество за периода 1965—1970 г., открива нови перспективи и създава нова здрава база за постоянното развитие на нашите отношения във всички области.

Куба, авангард на социализма, бъдеще и надежда на народите от този континент, може да заяви тук, че винаги ще държи високо знамето на социализма. Куба никога не ще направи крачка назад! Куба не ще отстъпи! *(Продължителни ръкопляскания)*

Пожелаваме на братския български народ, на героичния народ на Георги Димитров, най-големи успехи от името на кубинския народ, народа на Фидел Кастро! *(Ръкопляскания)*

Да живее освободителната борба на народите от цял свят! *(Ръкопляскания)*

Да живее нерушимата дружба между Куба и България! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Да живее мирът и социализмът! *(Ръкопляскания)*

Родината или смърт! *(Продължителни ръкопляскания)*

Ще победим! (Всички стават, продължително и бурно ръкопляскаат. Др. Фаустино Перес сърдечно се ръкува и прегръща с др. Тодор Живков и Георги Трайков, ръкува се и с др. Леонид Брежнев)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за поднасяне на приветствие ръководителят на делегацията на Полската народна република др. Еугениуш Шир.

Еугениуш Шир: (Посрещнат с продължителни ръкопляскания)

Скъпи другари и приятели! Позволете ми от името на ЦК на Полската обединена работническа партия, Държавния съвет и правителството на Полската народна република, от името на целия полски народ да предадем на вас, на ЦК на БКП, на Президиума на Народното събрание, на правителството на Народна република България и на всички трудещи се у вас, на целия български народ горещи приятелски поздрав по случай двайсетгодишнината от победата на социалистическата революция в България. (Бурни ръкопляскания) И ние заедно с вас изпитваме чувство на радост и гордост в този тържествен за българския народ ден.

Преди 20 години българският народ под ръководството на БКП и с помощта на героичната Съветска армия постигна историческа победа над фашизма и капитализма. Тази победа откри нова ера в неговата история, постави началото на цял процес от дълбоки революционни промени. На 9 септември 1944 г. той пое властта в ръцете си, стана господар на своята страна и с това реши пътя на по-нататъшното свое развитие.

През тези 20 години, за кратък исторически период, България се превърна в съвременна социалистическа държава. Дълбоките социално-икономически преобразования, извършени от народната власт, поставиха основите на този най-нов политически период в нейната история.

Полският народ високо оценява и се радва на големите успехи на трудолюбивия и способен български народ, постигнати в построяването на социализма под ръководството на Българската комунистическа партия.

От изостанала икономическа страна България се превърна в развита промишлено-земеделска страна, която притежава съвременна черна и цветна металургия, машиностроене, химическа индустрия и др.

Вашите стремежи и постигнатите резултати в преобразуването на селското стопанство в една цветуща градина, вашите постижения в областта на просветата, културата, здравеопазването и др. са стимул за нас. България крачи по пътя на бързото и цялостно задоволяване потребностите на най-

широките народни маси. Коренно се промени обликът на вашата красива страна.

Народна република България играе голяма роля и на международната политическа арена, особено в борбата за запазване мира на Балканите — някога традиционно огнище на диверсионна дейност на империализма.

И ние неотдавна чествувахме 20-та годишнина на Полската народна република и по този повод отчетохме постигнатото от нас. Полша преди войната също се числеше към изостаналите в икономическо отношение страни. Народоубийствената политика на хитлеристкия окупатор ни причини огромни щети. Почти 40 на сто от нашето стопанство беше унищожено, шест милиона хора бяха убити. От развалините възстановихме градове и села, излекувахме дълбоките рани и поехме пътя на социалистическата индустриализация. Промислената продукция на Полша за този период нарасна девет пъти в сравнение с тази преди войната. Състоялият се тази година четвърти конгрес на Полската обединена работническа партия начерта пътя за по-нататъшното развитие на нашата страна. За годините от 1966 до 1970 се предвижда увеличение на промишлената продукция с 45—47 на сто, на селскостопанската продукция — най-малко с 15 на сто, на националния доход — с 30 на сто. Ние обръщаме специално внимание на подобряване качеството на продукцията, развитието на техниката и повишаване на икономическите резултати.

Тези големи исторически постижения на нашите народи за изминалите 20 години биха били невероятни за осъществяване без близкото сътрудничество и взаимна помощ на социалистическите страни и преди всичко на Съветския съюз. (*Ръкопляскания*) Днес тези постижения представляват основа за по-нататъшно всестранно сътрудничество във всички области на социалистическото строителство. С всяка измината година това сътрудничество се развива и разширява, увеличава се обемът на стопанския, търговския, научнотехническият, културният и туристическият обмен, чиято основа са полско-българският договор за приятелство, дружба и взаимопомощ, кооперирането и специализацията в рамките на СИВ.

Успешно се развиват нашите търговски взаимоотношения, характеризиращи се с голяма динамика и непрекъснато нарастване вноса и износа на машини и комплектни промишлени съоръжения.

Непрекъснатото развитие на културния, научния и туристическият обмен спомага за сближението и по-доброто взаимно опознаване на нашите народи. Полско-българската дружба има хубави и богати традиции, но при условията на народната власт придоби ново, социалистическо съдържание, превръщайки се във важен фактор за единството и братството в семейството на социалистическите държави. Тази друж-

би и братско сътрудничество ще развиваме и по-нататък, като им даваме все по-богато съдържание. Това е задача, която поемаме като свято задължение, произтичащо от принципите на социалистическия интернационализъм. *(Ръкопляскания)* Защото единството, дружбата и сътрудничеството между социалистическите страни са един от най-съществените фактори за осигуряване по-нататъшното мирно развитие на нашите държави, предпоставка за безопасността и ненарушимостта на границите, за запазването на мира в света. Те са притегателна сила за новоосвободилите се страни и народи от игото на империализма и колониализма. Нашите две страни са готови да направят всичко за по-нататъшното укрепване единството на световния социалистически лагер.

Тези дни целият свят отбелязва 25-годишнината от нападението на хитлеристка Германия над Полша, годишнината от започнатата от немския империализъм Втора световна война. Това ни напомня, че силите на западногерманския милитаризъм са все още жизнени. Западногерманските милитаристи претендират за териториални разширения и се домогат до атомни оръжия. Полският и българският народ, както и народите на Съветския съюз и на всички социалистически страни решително се противопоставят на опитите на западногерманските реваншисти и милитаристи. В борбата за утвърждаване на мира ние решително ще се противопоставим на всякакви авантюристични действия от страна на враговете на човечеството и на тези, които в политическите си сметки се опират на изостряне отношенията между държавите и предизвикване на международни конфликти.

Ние сме убедени, че като строим социализъм и заздравяваме единството между социалистическите държави, побеждаваме силите на студената война, силите на империализма и милитаризма, че като развиваме сътрудничеството между народите, ще можем да постигнем нашата основна цел — Втората световна война да бъде последна. *(Ръкопляскания)*

Важен фактор в борбата за запазване на световния мир са личните инициативи на социалистическите страни, в това число мирните инициативи на Полша и България, целещи създаването на солидна основа за мирно сътрудничество между държавите с различен обществен строй.

Скъпи приятели! В деня на вашия голям празник желаем на вас, на целия братски български народ и на неговия авангард — Българската комунистическа партия начело с др. Тодор Живков, нови, още по-големи успехи в строителството на социализма и комунизма, по-нататъшно разцъфтяване на вашата прекрасна страна — Народна република България, по-нататъшни успехи в борбата за мир, сътрудничество и дружба между народите.

Да живее красива и слънчева България — отечество на великия Георги Димитров! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее трудолюбивият и способен български народ и неговата ръководна революционна сила — Българската комунистическа партия! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее и процъфтява българо-полската дружба! *(Ръкопляскания)*

Да живее единството между социалистическите държави и международното комунистическо движение! *(Ръкопляскания)*

Да живее мирът и социализмът! *(При продължителни ръкопляскания др. Евгениуш Шир сърдечно се ръкува и прегръща с др. Тодор Живков и Георги Трайков, ръкува се също и с др. Леонид Брежнев)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за поднасяне на приветствие ръководителят на румънската делегация др. Киву Стойка.

Киву Стойка: *(Посрещнат с продължителни ръкопляскания)*

Драги другари и приятели! Разрешете ми да ви предам от името на Централния комитет на Румънската работническа партия, на Държавния съвет, на правителството на Румънската народна република и на целия румънски народ вам и на всички български трудещи се горещ привет и сърдечни поздравления по случай великия национален празник на Народна република България. *(Бурни ръкопляскания)*

Преди 20 години патриотичните сили на българския народ под ръководството на Комунистическата партия с помощта на славната Съветска армия освободиха страната от фашистко иго, вписвайки най-важната страница в историята на България.

През годините на народната власт, поемайки своята съдба в собствените си ръце, осъществявайки социалистическото строителство, трудещите се в България постигнаха под ръководството на своята Комунистическа партия дълбоки революционни преобразования. Трудолюбивият и талантлив български народ със своя ентузиазъм и самоотвержен труд измени коренно облика на своята родина във всички области на живота, развивайки неотклонно икономиката и културата, повишавайки жизнения си уровень. Успехите на Народна република България — живо въплъщение на творческите способности на българската работническа класа, селячеството и интелигенцията, са неразривно свързани със сътрудничеството и взаимопомощта с другите социалистически държави. *(Ръкопляскания)*

Румънският народ, който на 23 август отбеляза две десетилетия от освобождението от фашистко иго, питае чувства на дълбока дружба и уважение към братския български народ и от все сърце се радва на забележителните му постижения в строителството на социализма.

Традиционната дружба между румънския и българския народ, която има дълбоки корени в съвместната борба за национална независимост и социално освобождение, във връзките между работническото движение в двете страни, укрепна и получи ново съдържание през годините на строителството на социализма. Ние с удовлетворение констатираме, че отношенията на сътрудничество между Румънската народна република и Народна република България, основани върху принципите на марксизма-ленинизма и взаимното уважение и другарската взаимопомощ, се развиват неотклонно за благото на нашите народи, на делото на социализма и мира.

Заедно с другите социалистически държави нашите страни активно действуват за разведряване на международната атмосфера, за разрешаване на спорните международни въпроси по пътя на преговорите, като дават своя принос за осъществяване принципите на мирното съвместно съществуване между държави с различен обществен строй и участвуват в борбата за разоръжаване и за предотвратяване на нова световна война. Превръщането на района на Балканите в безядрена зона, в името на което Румънската народна република и Народна република България полагат неуморни усилия, би представлявало важен принос за установяване атмосфера на доверие и сътрудничество между държавите в тази част на света, за делото на всеобщия мир. *(Ръкопляскания)*

Залог за победата на делото на социализма и мира, източник на силата и непобедимостта на социалистическите страни, на комунистическите и работнически партии е тяхното единство и сплотеност.

Румънската работническа партия е дълбоко убедена в това, че различията във възгледите, които се явяват между братските партии, могат да бъдат разрешени по пътя на другарски дискусии, в духа на взаимното уважение, на пълното равенство, като се има предвид, че същественото между комунистическите партии е онова, което ги обединява; чрез настойчиво и търпеливо дирене на пътища за сближаване и разбирателство въз основа на съвместно разработените принципи на Декларацията от 1957 г. и на Заявлението от 1960 г.

Считайки, че грижата за единството на социалистическите страни, на световното комунистическо и работническо движение представлява най-високият интернационален дълг на всяка марксистко-ленинска партия, нашата партия ще дава и занапред своя принос за съхраняване и укрепване на това единство.

Драги другари и приятели! Поздравяваме ви още веднъж по случай вашия национален празник и пожелаваме на Българската комунистическа партия, на целия български народ процъфтяването на неговата родина и пълен успех в завършване изграждането на социализма.

Да живее братският български народ — строител на социализма! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да живее Българската комунистическа партия, нейният Централен комитет начело с др. Тодор Живков! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да крепне и процъфтява братската дружба между румънския и българския народ! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да крепне единството и сплотеността на социалистическите страни, на световното комунистическо движение! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да живее мирът в целия свят! (*Продължителни ръкопляскания*. Др. Киву Стойка се ръкува и прегръща с другарите Тодор Живков и Георги Трайков, ръкува се с др. Леонид Брежнев)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за поднасяне на приветствие ръководителят на делегацията на Унгарската демократична република др. Лайош Фехер.

Лайош Фехер: (*Посрещнат с продължителни ръкопляскания*)

Уважаемо Народно събрание! Уважаеми другари делегати! Драги приятели! За нашата делегация е голяма радост и чест, че по поръчение на нашата партия и правителство ние имаме възможност да присъствуваме като представители на унгарския народ на празненствата, организирани по случай двайсетгодишнината от освобождението на България. Разрешете ми по този повод да предам на Централния комитет на Българската комунистическа партия, на Президиума на Народното събрание, на Министерския съвет на Народна република България и чрез вас на целия български народ другарските братски поздрави и благопожелания от Централния комитет на Унгарската социалистическа работническа партия, на Президиума на Унгарската народна република, на революционното работническо-селско правителство и на целия унгарски народ. (*Продължителни ръкопляскания*)

Българският народ сега празнува двайсетгодишнината на славното всенародно въоръжено въстание, което под ръководството на закалената в борбата против фашизма и потисниците Българска комунистическа партия ликвидира фашистката диктатура и създаде първата българска народна държава. Българският народ пое съдбините си в свои ръце. Новата българска армия, създадена от героичните партизани, започна веднага борба против хитлерофашистите и рамо до рамо с по-

бедоносно напредващата Съветска армия участва в унищожаването на фашизма. В тази борба тя проля кръвта за освобождаването и на други народи, между които и унгарския народ. Нашият народ никога няма да забрави това и е запазил в сърцето си спомена за българските герои, участвували в Отечествената война за освобождението на Унгария. (Ръкопляскания)

В изминатия оттогава период нашите народи, като членове на голямото семейство на социалистическия лагер, с безкористната помощ на Съветския съюз и взаимна помощ помежду си, постигнаха големи успехи в строителството на социализма. Унгарският народ с искрена радост и симпатия посреща големите резултати, които българският народ постигна под ръководството на Комунистическата партия, резултати, които са известни и за които с голямо задоволство чухме в днешния доклад на др. Живков. От икономически изостанала земеделска страна България се превърна в развита промишлена страна. Трудолюбивият български народ завърши построяването на основите на социализма, като същевременно създаде и разви с бързи темпове такива нови промишлени отрасли като черната и цветна металургия, машиностроенето и химическата промишленост. Днес вече Кремиковският металургичен комбинат, голямата химическа промишленост в Димитровград, огромните водоелектрически централи, съвременните машиностроителни заводи, развитата българска електропромишленост характеризират напредналата българска индустрия.

Отлични резултати са постигнати и в социалистическото преустройство на селското стопанство, което след Съветския съюз България завърши първа измежду народнодемократичните страни. Българското селско стопанство ежегодно получава все повече и повече машини, постоянно се увеличава поливната площ и се използват все повече изкуствени торове. Като последиствие на това се получават значителни и постоянно увеличаващи се добиви в селското стопанство.

Бързо се повишава равнището на живота. Големият брой жилищни сгради в градовете и селата, добре облеченото население и значителните успехи, постигнати в областта на транспорта и съобщенията, здравеопазването и културата, които са с международна значимост, доказват, че 9 септември 1944 г. представлява обрат в историята и съдбините на българския народ и е негова най-светла дата.

Но Народна република България привлече вниманието върху себе си не само със своите икономически и културни постижения. Със своята последователна и резултатна политика на мирно съвместно съществуване на Балканите, на добро разбиране и сътрудничество между балканските

страни, България си осигурява постоянно нарастващ авторитет.

С освобождението на българския народ преди 20 години богатото с прогресивни традиции унгаро-българско приятелство придоби и ново съдържание. Още преди освобождението българският и унгарският народ се сближиха в борбата против общия потисник. След освобождението връзките между тях се развиха и разшириха въз основа на общите принципи, общата цел и общите интереси на великия социалистически лагер. Нашето многостранно сътрудничество даде значителни резултати, включително в икономическата област. Новите форми на сътрудничество, които бяха начертани на тазгодишните преговори между партийно-правителствените делегации в Будапеща, ръководени от другарите Тодор Живков и Янош Кадар, ще се отразят още по-ефикасно върху развитието на нашите страни. Въз основа на тях бяха съгласувани народно-стопанските ни планове и задачите, свързани със специализирането на народното стопанство на базата на взаимна изгода.

В своя доклад др. Тодор Живков говори за големите задачи, които се набелязват в перспективния план за развитието на народното стопанство. Ние сме убедени, че осъществяването на този великолепен план, резултатите, които ще бъдат постигнати в построяването на развито социалистическо общество, ще укрепят не само Народна република България, но ще допринесат и за укрепването на мира и прогреса. *(Ръкопляскания)* Като член на голямото семейство на социалистическите страни, като ваш истински приятел, унгарският народ заедно с вас се радва и празнува вашия голям национален празник. *(Ръкопляскания)*

Драги другари! Разрешете на този голям празник на вашата родина Народна република България да ви предам горещите братски поздравии на унгарския народ и да ви пожелаая много успехи в работата ви за по-нататъшното преуспяване на социалистическата ви родина.

Да живее и процъфтява Народна република България!
(Продължителни ръкопляскания)

Да живее и крепне нерушимата братска дружба между българския и унгарския народ! *(Всички стават и продължително ръкопляскат. Др. Лайош Фехер сърдечно се ръкува и прегръща с другарите Тодор Живков и Героги Трайков и се ръкува с др. Леонид Брежнев)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата за поднасяне на приветствие ръководителят на Чехословашката делегация др. Михаил Худик.

Михаил Худик: *(Посрещнат с продължителни ръкопляскания)*

Уважаеми другарю Живков, уважаеми другарю Трайков! Другари народни представители, драги български другари ■

приятели! С чувство на радост приехме поканата на Централния комитет на Българската комунистическа партия и правителството на Народна република България да присъствуваме на тържествата по случай двайсетгодишнината от създаването на Народна република България.

Смятам за голяма чест, че мога тук, на тържествената сесия на Народното събрание, да предам на вас и на целия български народ от името на Централния комитет на Чехословашката комунистическа партия, правителството на Чехословашката социалистическа република и трудещите се на нашата родина сърдечни поздрави и другарски благопожелания по случай големия празник. (*Продължителни ръкопляскания*)

Пристигнахме в братска София със задоволство, защото народите на нашите две страни ги свързват дългогодишни приятелски отношения и общи бойни традиции в класовите борби и в народоосвободителното движение срещу фашизма и най-вече нашите общи усилия за по-нататъшното развитие на социалистическото развитие в Чехословакия и България.

Освобождението на България от фашистко робство през септември 1944 г. с помощта на славната Съветска армия създаде предпоставки за свободно и прогресивно развитие на вашата страна и се превърна в преломен момент за нейното развитие.

Революционното народно въстание, осъществено под ръководството на Българската комунистическа партия, помете фашисткия режим във вашата страна и постави начало на нова епоха в българската история. Септемврийското въстание през 1944 година положи основите на социалистическата революция в България, определи класовата същност на властта и окончателно реши политическата ориентация на новата народнодемократична държава.

Искрено се радваме, че изтеклите 20 години от създаването на Народна република България са нагледен пример за огромната сила на идеите на социализма, убедително доказателство за жизнеността и предимствата на социалистическия строй пред капиталистическия.

Добре знаем какво наследство остави монархо-фашистският режим на вашия народ и какви трудности трябваше да преодоляват при изграждането на вашата страна.

България, която до войната бе типична земеделска страна с изостанало стопанство, през изтеклия 20-годишен период се превърна в промишлено-аграрна страна, която по динамика на своето развитие и постигнато жизнено равнище на населението значително надмина редица капиталистически страни. Изпълниха се думите на великия революционер Георги Димитров — за 20 години българският народ измина път, който други страни са изминали за цели столетия.

Посетителите на днешна България се възхищават не само на природните красоти и исторически паметници, но и на новите заводи, язовири, жилища, училища, болници, на укрепените трудово-кооперативни земеделски стопанства, на все по-богатия живот на българските трудещи се.

Резултатите, които постигна братският български народ под ръководството на Комунистическата партия, изпълват с гордост народите на Чехословакия и те ги считат за свои успехи, защото допринасят за укрепването на икономическата и политическа мощ не само на Народна република България, но и на голямото семейство на социалистическите страни.

През изтеклите двадесет години бе доказано, че единствената и сигурна основа за успешното изграждане на социализма и комунизма е здравата дружба и взаимно братско сътрудничество между социалистическите страни, които заставаха здраво рамо до рамо с първата социалистическа велика сила — Съветския съюз и с негова помощ постигнаха невиджани успехи във всички области на социалистическото строителство. Както българският народ изпитва дълбоки чувства на приятелство и любов към своя освободител — Съветския съюз, така и в мислите и сърцата на трудещите се на Чехословакия ще остане завинаги записано, че Съветският съюз освободи нашите народи от фашисткия гнет, че Съветският съюз прокарваше път на нашите успехи в социалистическото строителство.

Приятелството, братството, сътрудничеството и неразривната дружба със Съветския съюз са гаранция за свободата на нашите народи. *(Бурни ръкопляскания)*

„Здравите основи на нашата дружба, както неотдавна подчерта първият секретар на ЦК на Чехословашката комунистическа партия и президент на Чехословашката социалистическа република др. Антонин Новотни, бяха положени в общата борба срещу германския фашизъм за освобождението на нашите народи. Тази дружба след 1945 г. от година на година укрепваше и днес е основна ос за социалистическо развитие и прогрес в нашия живот.“

По време на неотдавнашното забележително посещение на съветската партийно-правителствена делегация, ръководена от др. Никита Сергеевич Хрущов, в Чехословакия отново бе потвърдено колко здрав е братският съюз между народите на Чехословашката социалистическа република и СССР.

Резултатите от изграждането на новото, социалистическо общество във всички социалистически страни нагледно потвърждават правилността на тържествуващите марксистко-ленински идеи и принципи на социалистическия интернационализъм и доказват тяхната непобедимост. Здравото единство на социалистическите страни, всестраниното тясно сътруд-

ничество в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ са основно условие за постоянния растеж на техните сили, на революционното и миролюбиво въздействие на световната социалистическа система върху съвременното развитие в света. *(Ръкопляскания)*

Другарки и другари! Ние се гордеем с това, че нашите две комунистически партии — Чехословашката комунистическа партия и Българската комунистическа партия, стоят здраво на позициите на творческия марксизъм-ленинизъм и непоколебимо защитават единството на международното комунистическо движение против всички разколници. Тази политика се подкрепя от широките слоеве от трудещите се на нашите две страни. *(Ръкопляскания)*

Драги другари! Искам отново да ви уверя, че чехословашкият народ изпитва най-горещи и най-сърдечни чувства към братския български народ. Нашите народи никога няма да забравят, че в редовете на борците в Словашкото национално въстание, чиято 20-годишнина чествувахме неотдавна, воюваха рамо до рамо с нашите патриоти и храбри български антифашисти. *(Ръкопляскания)*

В борбата за свободата на Чехословакия, в борбата срещу германския фашизъм се каляваше дружбата между нашите братски народи. Паметникът, издигнат в чест на славните български партизани на красивия бряг на Дунав в Братислава, върху който пламтят огнените слова на Христо Ботев — „Този който падне в бой за свобода, той не умира!“, напомня на сегашното и бъдещите поколения за нашето братство, споено с кръвта на най-добрите синове на нашите народи. *(Ръкопляскания)*

Драги другари! Ние се радваме на постоянно разширяващото се сътрудничество между Чехословакия и България във всички области. Доказателство за това е широкият стокообмен между двете страни, чийто обем от 1950 година нарасна почти 4 пъти. Убедени сме, че нашето сътрудничество ще се развива всеотдайно и занапред, че ще бъде в полза на двете страни, ще допринесе за ускореното развитие на икономиката на нашите два братски народа, за укрепването на икономическата сила на световната социалистическа система.

Двадесетгодишнината от създаването на Народна република България е празник не само на българския народ, това е общ празник и голямо събитие за цялото семейство на социалистическите страни. Искаме, драги другари, да ви уверим, че нашата Чехословашка социалистическа република и нашият народ ще положат всички усилия в братско сътрудничество с вас и рамо до рамо със Съветския съюз и другите социалистически страни да допринесат за укрепване на единството на световната социалистическа система.

От все сърце ви желаем нови победи по пътя на социалистическото изграждане на Народна република България. *(Ръкопляскания)*

Да живее братският български народ и неговата изпитана ръководна сила—Българската комунистическа партия! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да крепне и занапред дружбата и приятелството между народите на Чехословашката социалистическа република и Народна република България! *(Продължителни ръкопляскания)*

Да живее нашата братска дружба и единство с народите на Съветския съюз и неговата славна Комунистическа партия! *(Всички присъстващи стават и продължително ръкопляскаат)*

Да живее марксистко-ленинското единство на международното комунистическо движение! *(При продължителни ръкопляскания др. Михаил Худик сърдечно се ръкува и прегръща с другарите Тодор Живков и Георги Трайков. Ръкува се и с др. Леонид Брежнев)*

Председател Фердинанд Козовски: Има дума за поднасяне на приветствие ръководителят на делегацията на Социалистическата федеративна република Югославия др. Светозар Вукманович—Темпо.

Светозар Вукманович—Темпо: *(Посрещнат с бурни и продължителни ръкопляскания)*

Скъпи другарю Живков!

Скъпи другарю Трайков!

Скъпи другари и другарки!

Радвам се, че по случай двайсетгодишния юбилей на Народна република България мога да предам на вас и на братския български народ най-сърдечни поздравления от Изпълнителния комитет на Съюза на югославските комунисти, от президента на републиката др. Тито, от правителството и народа на Социалистическа федеративна република Югославия. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Позволете ми същевременно да благодаря на Централния комитет на Българската комунистическа партия, на Президиума на Народното събрание и на правителството на Народна република България за любезната покана югославска партийно-правителствена делегация да присъствува на това тържество и заедно с българския народ да участва в чествуването на този велик празник, който отбелязва освобождението на България от фашизма и началото на изграждането на нова социалистическа България. *(Бурни ръкопляскания)*

На 9 септември 1944 г. българският народ под ръководството на Българската комунистическа партия и с помощта на Червената армия извоюва окончателна победа над фашиз-

ма и създаде условия за изграждане на нова, социалистическа България. В тази борба дадоха живота си много български синове и тя допринесе по този начин не само за националното освобождение на България, но и за общата победа на антихитлеристката коалиция над най-мрачните сили, които познава съвременната история. Мнозина от тези борци се бориха по време на Втората световна война рамо до рамо с борците от народоосвободителната армия и с партизанските отреди на Югославия. Югославските народи, които дадоха през войната огромни жертви, умеят да ценят приноса на българския народ в борбата против фашизма. (*Бурни ръкопляскания*)

В съвместната борба на югославския и българския народ се създадох условия за нови форми на взаимни отношения и сътрудничество. В първите следвоенни години основите на това сътрудничество бяха поставени от др. Тито и Димитров (*бурни и продължителни ръкопляскания*), които реално съзираха възможностите и нуждата от всестранно сътрудничество между българския и югославските народи.

На югославските народи са известни големите успехи, които българският народ постигна под ръководството на Българската комунистическа партия в изграждането на социализма, в развитието на стопанството, културата, просветата, здравеопазването. Българският трудов народ с голям възторг изгражда своята родина и я превръща от изостанала в индустриално развита страна. Ние искрено се радваме на вашите успехи, които са сигурна основа за още по-бързо развитие в бъдеще и за благосъстоянието на трудещите се в Народна република България. Югославските народи ви пожелават най-големи успехи в тази насока. (*Бурни и продължителни ръкопляскания*)

Другарки и другари! Югославия и България са съседни страни. Нашите народи са близки и приятелски. Покрай всичко това нас ни свързват и общи цели — изграждането на социализма. Фактът, че нашите две страни строят социализъм, създава благоприятни условия за всестранно развитие на сътрудничеството.

През последните години отношенията между нашите страни се развиват успешно. Установени бяха връзки и сътрудничество между обществено-политическите организации, създадени бяха благоприятни условия за широки контакти, взаимно опознаване и по-добро разбиране между нашите народи. Сключени бяха редица спогодби в областта на стопанството, науката, просветата, културата, здравеопазването, които откриват възможност за още по-активно сътрудничество и по-плодотворно развитие на нашите отношения.

Разговорите, които другарите Тито и Живков водиха в началото на миналата година в Белград, изиграха крупна роля

в развитието на сътрудничеството, положителните резултати от които днес можем да констатираме. И останалите проведени срещи между държавни ръководители, както и размяната на редица делегации на общественно-политически организации също допринесоха за развитието на нашето сътрудничество. Вярвам, че няма да сгреша, ако кажа, че в бъдеще нашето сътрудничество може да бъде още по-тясно, по-интензивно, по-плодотворно. (*Бурни и продължителни ръкопляскания*)

Сътрудничеството и приятелството между България и Югославия са важни не само за нашите два народа, но съществено представляват и принос към общите интереси на мира и прогреса, за които се борят нашите две страни. (*Ръкопляскания*) Това е от още по-голямо значение, тъй като при сегашните условия борбата за мир и социализъм, борбата за съвместно съществуване и равноправно сътрудничество между народите и държавите представлява основна задача за всички демократични и свободолюбиви сили в света. В тази борба силите на социализма и мира стават все по-могъщи и влиятелни, представляват гаранция за запазването на мира и за свободното и независимо развитие на народите.

Настъпилото през последните години отслабване на напрежението създаде благоприятни условия за по-успешна борба на народите за национална независимост и равноправни международни отношения.

Трябва обаче да констатираме, че в света все още са силни реакционните агресивни сили, които не желаят уреждането на международните отношения и които не са готови да възприемат съвместното съществуване и мирното разрешаване на спорните проблеми като единствено възможен метод в международните отношения.

Последните събития в Тонкинския залив, в Кипър и Конго ни предупреждават за постоянното наличие на такива агресивни елементи в международните отношения и за техния стремеж да наложат с политика на натиск и сила едностранни решения и да осуят толкова необходимото омиротворяване на света.

Поради това ние сме уверени, че силите на мира и прогреса още повече ще засилят своята дейност и още по-упорито ще продължат борбата за мир и съвместно съществуване. (*Бурни и продължителни ръкопляскания*)

В това отношение особен дълг имат социалистическите страни, които трябва да бъдат пример за всички миролюбиви и прогресивни сили като носители на миролюбивите, равноправни и демократични отношения между държавите и народите, като последователни борци за мир и мирно съвместно съществуване. (*Ръкопляскания*)

Ръководейки се от принципите за мирно активно съвместно съществуване и всестранно сътрудничество с всички страни,

югославското правителство се застъпва особено за възможно най-доброто и плодотворно сътрудничество между балканските страни и приветствува всяка инициатива, допринасяща за тази цел.

Позволете ми, скъпи другарки и другари, да ви честитя още веднъж великия празник на българския народ, да ви пожелаю нови големи успехи в по-нататъшното строителство и да изразя същевременно желанието и готовността на югославските народи, на тяхното правителство, на Съюза на югославските комунисти и на др. Тито за още по-широки и все-страни отношения между нашите съседни и братски народи. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Аз бих искал и лично да се обърна с няколко думи от мое име.

Другари и другарки! Воювал съм заедно с български партизани по нашата граница на българска и на югославска територия. *(Бурни ръкопляскания)*

Слава на героите, на борците, които паднаха в тази обща борба за нашия общ идеал — социализма! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Слава на героите, чийто кости са пръснати по протежение на границата, които герои паднаха за братството между нашите две страни, на нашите два народа. *(Бурни и продължителни ръкопляскания. Др. Светозар Вукманович — Темпо се ръкува сърдечно с др. Тодор Живков, Георги Трайков и Леонид Брежнев.)*

(Пионер застава пред председателя Фердинанд Козовски и му отдава чест)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари! Дошли са представители на пионерската организация да ни поздравят.

Пионер: Другарю председател! Разрешете на представителна група на Димитровската пионерска организация „Септемврийче“ да приветствува тържествената юбилейна сесия на Народното събрание по случай двайсетгодишнината на 9 септември 1944 г.

Председател Фердинанд Козовски: Разрешавам! *(Оживление и ръкопляскания. Всички стават)*

(В залата влизат 200 пионери и пионерки, които приветствуват осмата юбилейна сесия на Народното събрание)

Скъпи гости и приятели от братските социалистически страни! Благодаря ви от името на всички нас за топлите приветствия по случай нашия голям празник, както и за хубавите думи и пожелания, казани по адрес на нашия народ и на нашата страна.

Моля ви да отнесете от името на нашия народ най-добри чувства и поздравя на своите народи и да ги уверите, че както до тая минута, така и в бъдеще и даже още по-силно ние ще вървим в нашето общо и велико дело, заедно с тях и все така неизменно, лакът до лакът, както и досега. Ние ще бъдем все така вярно под сянката на същото безсмъртно знаме на марксизма-ленинизма, както и до този час.

Заедно и в една неделима верига с нашия верен и несломим съюзник — Съветския съюз, заедно и в една колона с всички свободолюбиви народи — за мир, социализъм и прогрес. *(Бурни и продължителни ръкопляскания)* И всякога заедно — всякога, и в труд, и в празник, в радост и в тревоги! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Драги пионери! Благодаря ви от името на народните представители за топлите и възторжени думи, които казахте по адрес на нашата партия и власт, за вашите стихове, за вашите песни.

Не знам как да изразя по-горещо и по-нежно нашата благодарност. Ние уважаваме чувството на признателност, с което младото поколение се отнася към онези, които са доказали нееднократно с живота си своята любов и преданост към нашата ненагледна родина! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Утре, млади приятели, е нашият най-велик празник. Прието е в такива случаи да се обещава и да се правят подаръци. Обаче какъв по-голям и по-разкошен подарък ние можем днес да ви обещаем и подарим от този, който ви е подарила нашата хубава, нашата прекрасна и ненагледна социалистическа родина?

На нашата младеж — нашата радост и нашето упование! Вие сте надеждата и цветът на нацията. Тя ви е подарила спокойни, ведри, ласкави и безоблачни небосводи, подарила ви е мир!

Обичайте я гордо и всеотдайно и тачете нейното име и нейната гордост както гледеца на очите си! Ние ще я браним и обичаме, както и вие.

Това са нашите скромни пожелания, юни другари! Толкова огромна, толкова безгранична и бездънна е нашата всеотдайна любов към вас. Труд и учение, учение и труд! Бъдете готови! Привет и букет! — както казахте вие тук. Слава на нашата родина! Да бдим, да бъдем на страж и да строим! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

Бъдете готови! *(Бурни и продължителни ръкопляскания)*

С това тържественото заседание на осмата юбилейна сесия на Четвъртото Народно събрание, посветено на двайсетгодишнината от победата на социалистическата революция в България, завършва.

Закривам сесията! (Бурни и продължителни ръкопляскания).

(Закрита в 14 часа)

Председател: **Фер. Козовски**

Секретар: **Ив. Мирчева**

Парламентарен стенограф: **Ст. Стоянов**